

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 19 – 20 maja 2018 roku

na kierunku

zarządzanie

prowadzonym

na Wydziale Administracji i Zarządzania

Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	10
Dobre praktyki	11
Zalecenia	11
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	11
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	12
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	19
Dobre praktyki	20
Zalecenia	20
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.....	21
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	21
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	30
Dobre praktyki	30
Zalecenia	30
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	31
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	31
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	34
Dobre praktyki	35
Zalecenia	35
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	35
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	35
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	36
Dobre praktyki	36
Zalecenia	37
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	37
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	37
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	38
Dobre praktyki	39

Zalecenia	39
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia.....	39
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	39
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	41
Dobre praktyki	41
Zalecenia	41
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	42
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	42
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	43
Dobre praktyki	43
Zalecenia	43
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny	44
Załączniki:.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Wiesław Ciechomski, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Tadeusz Kufel, członek PKA,
2. dr hab. Wojciech Downar, członek PKA,
3. mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA ds. postępowania oceniającego,
4. Damian Bąbel – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studentów RP.

1.2. Informacja o procesie oceny

Wizytacja na Wydziale Administracji i Zarządzania Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu na kierunku *zarządzanie* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. Ostatnia ocena programowa na tym kierunku odbyła się w roku 2011 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 937/2011 z dnia 20 października 2011 r.).

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą oceny obowiązującą w Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z Raportem Samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie Raportu Samooceny oraz dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, przedstawicielami Kół Naukowych, Biura Karier oraz Biura Osób Niepełnosprawnych, z osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (Radą Konsultacyjną).

Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu Oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Zarządzanie	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I stopnia Studia II stopnia	
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne / Niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina: nauki ekonomiczne Dyscypliny: nauki o zarządzaniu, ekonomia, finanse, Dziedzina: nauki społeczne Dyscypliny: nauki o mediach, psychologia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia 6 semestrów – 180 ECTS Studia II stopnia 4 semestry – 120 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: rachunkowość i finanse w zarządzaniu, zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie firmą na rynku krajowym i zagranicznym Studia II stopnia: rachunkowość i finanse w zarządzaniu, zarządzanie zasobami ludzkimi z elementami coachingu, reklama i kreowanie wizerunku firmy, zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy z elementami zarządzania jakością, zarządzanie placówkami radiologii.	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Studia I stopnia – licencjat Studia II stopnia – magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	Studia I stopnia (12 osób) Studia II stopnia (12 osób)	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	68 (I st.) - (II st.)	130 (I st.) 127 (II st.)
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia I stopnia 1669 Studia II stopnia 822	Studia I stopnia 1669 Studia II stopnia 822

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadowalająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiedzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Odpowiedź władz Uczelni na raport z wizytacji nie spowodowała podniesienia ocen kryterium nr 1 i nr 2. Władze Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu stwierdziły bowiem, że organizacja kształcenia, w tym liczba semestrów w poszczególnych latach studiów, objęta jest autonomią Uczelni. Słusznie zauważono przy tym, że nowa ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce precyzuje w art. 66, że rok akademicki trwa od 1 października do 30 września i dzieli się na 2 semestry, co sprawia, że dotychczas stosowana organizacja studiów nie będzie już możliwa. Z uwagi jednak na fakt, iż na stronie internetowej Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu w dalszym ciągu widnieją informacje o rekrutacji na kierunek zarządzanie „Licencjat w 2 lata” oraz „Magister w 1,5 roku” rzeczywista weryfikacja realizacji zaleceń PKA powinna zostać dokonana w roku akademickim 2018/2019.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Pierwszym kierunkiem studiów w powstałej w 1997 roku uczelni był kierunek *zarządzanie*, który bardzo dobrze wpisuje się w misję uczelni. „Priorytetowym elementem misji Wyższej Szkoły Humanitas jest budowanie w regionie silnego ośrodka akademickiego, zapewniającego transfer wiedzy do praktyki oraz kreowanie rozwoju regionalnego i lokalnego. Uczelnia stawia sobie za cel przygotowywanie wysoko wykwalifikowanych kadr do wykonywania zadań menedżerskich, teoretycznych i usługowych, w szczególności na rzecz lokalnego środowiska społeczno-gospodarczego” (cytat z Misji Uczelni).

Do statutowych celów WSH należy kształcenie studentów, podnoszenie kwalifikacji różnych grup zawodowych i prowadzenie badań naukowych. Dbłość o jakość kształcenia, m.in. poprzez odpowiedni dobór kadry i systematyczną ocenę procesu dydaktycznego, wynika z troski o to, aby absolwenci sprościli wymaganiom dzisiejszego rynku pracy.

Misja Uczelni wprost odwołuje się do kształcenia specjalistów z zakresu zarządzania, co pozostaje w związku z efektami kształcenia na kierunku *zarządzanie* I stopnia (specjalności: rachunkowość i finanse w zarządzaniu, zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie firmą na rynku krajowym i zagranicznym) i II stopnia (specjalności: rachunkowość i finanse w zarządzaniu, zarządzanie zasobami ludzkimi z elementami coachingu, reklama i kreowanie wizerunku firmy, zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy z elementami zarządzania jakością, zarządzanie placówkami radiologii).

Szerokie konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi w formie badań ankietowych przeprowadzonych wśród ponad 300. pracodawców województwa śląskiego pozwoliły na dostosowanie programu studiów do zmieniających się procesów gospodarczych, społecznych, politycznych i cywilizacyjnych, a także pozwoliły wyposażyć studenta w interdyscyplinarną wiedzę, uświadomić związki nauki z praktyką oraz przygotować do ustawicznego kształcenia w okresie aktywności zawodowej. Wiedza przekazywana studentom na wykładach, ćwiczeniach i seminariach ma swoje źródło w badaniach naukowych i doświadczeniach praktyki gospodarczej, samorządowej, politycznej i społecznej.

Absolwent tego kierunku posiada niezbędne kompetencje wymagane w przedsiębiorstwach, instytucjach i organizacjach krajowych i międzynarodowych. Realizowane programy nauczania na studiach I i II stopnia przygotowują także do podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej. Absolwent tego kierunku, posiada wiedzę z dyscyplin: nauk o zarządzaniu, ekonomii, finansów, psychologii i nauk o mediach. Programy studiów wyraźnie koncentrują się na dyscyplinach nauk ekonomicznych, co jest zasadne.

Od początku roku akademickiego 2017/2018 na kierunku *zarządzanie* na studiach stacjonarnych prowadzone są dwie równoległe grupy: jedna w języku rosyjskim (36 osób) oraz druga w języku angielskim (32 osoby). Ścieżki obcojęzyczne są finansowane z funduszy UE w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 3.3

Umieędzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego, i realizowane są poprzez duży udział formy kształcenia na odległość - 60% godzin poprzez platformę internetową.

Wprowadzenie od roku akademickiego 2016/2017 na studiach I i II stopnia organizacji kształcenia nazywanej trybem przyspieszonym z podziałem roku akademickiego na 3 „semestry”: zimowy, wiosenny i letni, z realizacją 3x30 ECTS, czyli 90 ECTS rocznie należy ocenić jako niewłaściwe, ponieważ nie zapewnia właściwej realizacji zakładanych efektów kształcenia. Nakład pracy 90 ECTS w okresie od 1 października do 30 czerwca realizowany w tygodniu 7-dniowym wymaga co najmniej 11 godzin zajęć dziennie, a w tygodniu 5-dniowym (tylko dni robocze) aż 16 godzin zajęć dziennie. Powyższe oznacza, że kształcenie w trybie przyspieszonym powinno zostać natychmiast zamknięte z powodu niezgodności z przepisami prawa. Z przepisów ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym wynika jasno, że na ocenianym kierunku studiów nie może być mowy o „trybie przyspieszonym”. Art. 166. 1. stanowi, iż studia licencjackie trwają co najmniej sześć semestrów, a studia inżynierskie co najmniej siedem semestrów. Art. 166. ust. 4 stanowi, iż studia drugiego stopnia trwają od trzech do pięciu semestrów. Łącznie do uzyskania tytułu zawodowego magistra student musi uzyskać co najmniej 300 punktów ECTS, zatem jeśli studia I stopnia trwają 6 semestrów (180 ECTS), to, aby uzyskać 300 punktów ECTS student potrzebuje jeszcze 120 punktów ECTS, a to oznacza, że studia II stopnia muszą trwać 4 semestry. Ponadto, zgodnie z definicją zawartą w Słowniku wyrazów obcych PWN semestr - oznacza „połowę roku akademickiego” i termin ten pochodzi od wyrazu łacińskiego *semestris*, co oznacza półroczny, zatem trzech półrocznych „semestrów” w jednym roku być nie może.

1.2

Wydział Administracji i Zarządzania prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru nauk społecznych, odpowiadających dziedzinie nauk społecznych i ekonomicznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Instytut Zarządzania i Ekonomii jest jednostką organizacyjną na Wydziale Administracji i Zarządzania, który uzyskał kategorię B w grupie jednostek HS1PR w ramach oceny działalności naukowej i badawczo-rozwojowej jednostek naukowych przeprowadzonej przez Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2017 roku.

Instytut realizuje autorskie projekty badawcze finansowane ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W 2017 roku były to projekty badawcze: motywacja jako istotny element procesu zarządzania zasobami ludzkimi; efektywna dydaktyka w zakresie programowania wyzwaniem zarządzania szkołą w dobie społeczeństwa sieci; identyfikacja i wzmocnienie potencjału naukowego Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu.

Efekty pracy badawczej pracowników to realizacja projektów statutowych, publikacje samodzielne, zespołowe, krajowe i zagraniczne w czasopismach, monografiach oraz publikacje przygotowywane ze studentami (60 artykułów, 25 rozdziałów, 15 pozycji zwartych).

Prowadzone w jednostce badania naukowe w dużej mierze są publikowane w instytutowym czasopiśmie „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas Zarządzanie” ISSN 1899-8658. Czasopismo otrzymało 8 punktów w ramach listy punktowanych czasopism naukowych. Czasopismo jest indeksowane w bazach: Index Copernicus, BazEkon, BazHum.

W czasopiśmie ZN WSH „Zarządzanie” publikowane są artykuły naukowe, dotyczące najnowszych osiągnięć naukowych w dziedzinie nauk o zarządzaniu, z podkreśleniem znaczenia omawianych zagadnień dla rozwoju nauki lub praktyki gospodarczej. Publikowane są również artykuły dyskusyjne, sprawozdania z konferencji naukowych poświęconych problematyce nauk o zarządzaniu oraz recenzje monografii i innych prac naukowych, jak również informacje z działalności komitetów i towarzystw naukowych.

Międzynarodowy aspekt współpracy badawczej reprezentują badania realizowane z Komitetem Społeczno-Ekonomicznym Słowackiej Izby Przemysłowo-Handlowej oraz

projektowane badania z UMB w Banskej Bystricy (Słowacja) oraz Czerkawskim Uniwersytetem Technologicznym (Ukraina).

1.3.

Wydział Administracji i Zarządzania (dalej Wydział) prowadzi na kierunku *zarządzanie* kształcenie na I stopniu na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych oraz na II stopniu tylko na studiach niestacjonarnych. Drugi stopień studiów stacjonarnych nie został uruchomiony z powodu zbyt małej liczny kandydatów.

Według danych z systemu Polon kierunkowe efekty kształcenia są osadzone w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Z informacji podanej w Raporcie Samooceny wynika, że oceniany kierunek jest dodatkowo przypisany do dyscyplin nauki o mediach oraz psychologia, w dziedzinie nauk społecznych oraz dodatkowo w dziedzinie nauk ekonomicznych do dyscypliny ekonomia i finanse. Z kolei w uchwale Senatu WSH nr S/08/2013 z dnia 30 września 2013 r. w sprawie przyporządkowania efektów kształcenia na kierunku studiów *zarządzanie* efekty kształcenia są przypisane do obszaru nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinach nauk o zarządzaniu, ekonomia i finanse oraz w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinach nauki o mediach oraz nauki o poznaniu i komunikacji społecznej.

Z punktu widzenia merytorycznego opis kierunkowych efektów kształcenia, zarówno na I, jak i na II stopniu obejmuje przede wszystkim zagadnienia nauk o zarządzaniu, ponadto zawiera odniesienia do ekonomii, oraz w mniejszym stopniu do dyscypliny finanse (szczególnie na II stopniu). Pozostałe proponowane dyscypliny mają marginalne odzwierciedlenie w opisie kierunkowych efektów kształcenia (nauka o mediach, psychologia, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej). Wynika to z zakresu specjalności i niezrozumienia przez projektantów programu kształcenia zależności między kierunkiem studiów i specjalnościami na tym kierunku. Przypisanie do dyscyplin wymaga ujednolicenia, zgodnie z merytorycznym opisem efektów kształcenia.

Dla kierunku *zarządzanie* zostało sformułowanych łącznie 45 efektów (W-19, U-18, KS-8) dla studiów I stopnia oraz 46 efektów kształcenia (W-19, U-18, KS-9) dla studiów II stopnia. Efekty są prawidłowo wyodrębnione z obszaru nauk społecznych, wykorzystane są wszystkie obszarowe efekty kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego. Efekty kształcenia na II stopniu przewidują zdobycie wiedzy i umiejętności na odpowiednio bardziej zaawansowanym poziomie.

W opisie efektów kierunkowych uwzględnione są efekty związane z pogłębioną wiedzą, umiejętnościami badawczymi oraz kompetencjami niezbędnymi w działalności badawczej. Na I stopniu są to np.: K_U04 „Potrafi dokonać właściwego wyboru metod badań, przygotować i realizować proces badawczy, również z stosując podstawowe badania statystyczne”, K_U06 „Identyfikuje uwarunkowania międzykulturowe w organizacji oraz prawidłowo stosuje metody rozwiązywania konfliktów na tym tle”, K_U15 „Potrafi samodzielnie pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych źródeł w języku polskim i języku obcym oraz integrować uzyskane dane, dokonywać ich interpretacji, wyciągać wnioski, uzasadniać opinie formułować sądy” czy K_U16 „Potrafi przygotować i napisać pracę badawczą dotyczącą zagadnień z zakresu zarządzania na podstawie informacji z różnych źródeł oraz na podstawie badań własnych”.

Na II stopniu efekty związane z prowadzeniem badań naukowych to np.: K_W09 „Rozpoznaje metody badań naukowych i zna w stopniu rozszerzonym zasady tworzenia narzędzi badawczych”, K_U15 „Potrafi integrować wiedzę z różnych dziedzin w celu tworzenia innowacyjnych rozwiązań problemów czy K_K09 „Jest przygotowany do samodzielnego zaprojektowania i przeprowadzenia badań naukowych z wykorzystaniem oryginalnych źródeł do pracy magisterskiej lub prac kół naukowych”.

Opis efektów kształcenia, zarówno na I, jak i II stopniu uwzględnia nabycie kompetencji społecznych w zakresie m.in. etyki zawodowej, pracy w zespole, uczciwości intelektualnej, czyli kompetencji przydatnych w pracy badawczej.

W opisie kierunkowych efektów kształcenia kierunku *zarządzanie* występują efekty odnoszące się do umiejętności językowych. Na studiach I stopnia założeniem opisanym w efektach kształcenia jest osiągnięcie przez studenta poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ).

W przypadku studiów II stopnia efekt językowy jest sformułowany ogólnie, bez wskazania docelowego poziomu znajomości języka. Również w sylabusach języków obcych nie występuje określenie docelowego poziomu umiejętności językowych. W wymaganiach wstępnych lektoratu języka angielskiego opisanych w sylabusach dopuszcza się rozpoczęcie kształcenia od poziomu B1. Dlatego też należałoby skorygować zapisy efektów przedmiotowych, tak aby każdy student osiągnął wymagany poziom B2+ z języka, który studiuje jako podstawowy.

Efekty przedmiotowe są opisane w kartach przedmiotów (sylabusach). Dla każdego przedmiotu sformułowano po kilka efektów, z uwzględnieniem ich struktury. Efekty przedmiotowe są sformułowane w sposób właściwy, uwzględniają cele i specyfikę przedmiotu, nie są powtarzane efekty kierunkowe. Efekty kształcenia w ramach prowadzonych specjalności są spójne z kierunkowymi efektami nauczania. W kartach przedmiotów pokazane są również odniesienia efektów przedmiotowych do kierunkowych. Odniesienia te są zestawione dla całego programu studiów w macierzach efektów kształcenia. Odniesienia są zidentyfikowane na ogół prawidłowo, na ich podstawie można stwierdzić spójność efektów kształcenia na poziomie przedmiotów i kierunku.

Efekty praktyk (dotyczy I stopnia) są sformułowane prawidłowo – zdefiniowano 4 efekty odnoszące się do wiedzy (1), umiejętności (2) i kompetencji społecznych (1). Są one dosyć ogólne, ale zapewniające realizację efektów sformułowanych dla ocenianego kierunku.

Efekty kształcenia dla obcojęzycznych ścieżek nauczania zostały sformułowane w sposób prawidłowy.

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci kierunku *zarządzanie* wyrazili opinię, iż znane jest im pojęcie i rola efektów kształcenia. Opis efektów kształcenia jest dostępny w sylabusach modułów, które są dostępne dla studentów po zalogowaniu na platformie internetowej Wirtualna Uczelnia, a także u osób prowadzących zajęcia. Efekty kształcenia są przejrzyste i zrozumiałe dla studentów, którzy podkreślili, iż podczas pierwszych zajęć zapoznawani są z efektami i treściami kształcenia, warunkami zaliczenia, literaturą oraz metodami weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Studenci wyrazili opinię, iż efekty te opracowano w sposób syntetyczny i zrozumiały.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Kierunek *zarządzanie* prawidłowo wpisuje się w misję uczelni. Absolwent tego kierunku posiada niezbędne kompetencje wymagane w przedsiębiorstwach, instytucjach i organizacjach krajowych i międzynarodowych. Realizowane programy nauczania na studiach I i II stopnia przygotowują także do podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej.

Od początku roku akademickiego 2017/2018 na kierunku *zarządzanie* na studiach stacjonarnych prowadzone są dwie ścieżki obcojęzyczne: rosyjska i angielska, finansowane z funduszy UE w ramach POWER, Działanie 3.3 *Umieędzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego*, i realizowane są poprzez duży udział formy kształcenia na odległość - 60% godzin poprzez platformę internetową.

Wydział Administracji i Zarządzania prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru nauk społecznych, odpowiadających dziedzinie nauk społecznych i ekonomicznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, do których odnoszą się efekty kształcenia i uzyskał kategorię B w grupie jednostek HS1PR w ramach oceny w 2017 roku, ponadto czasopismo „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas Zarządzanie” (ISSN 1899-8658) otrzymało 8 punktów w ramach listy punktowanych czasopism naukowych.

Efekty kształcenia dla kierunku *zarządzanie* są sformułowane poprawnie. Zaletą opisu efektów kształcenia jest dobre zróżnicowanie efektów pomiędzy I i II stopień studiów. Efekty na studiach II stopnia są odpowiednio bardziej zaawansowane.

Uporządkowania wymaga przypisania ocenianego kierunku do dziedzin i dyscyplin naukowych. W opisie kierunkowych efektów kształcenia dominują zagadnienia z zakresu dyscypliny nauk o zarządzaniu, co jest odnotowane w systemie Polon, w którym nauki o zarządzaniu wskazano jako dyscyplinę wiodącą. W tym zakresie wskazane jest podjęcie uchwały przez Senat, która jednoznacznie określi przynależność merytoryczną kierunku *zarządzanie* do dziedzin i dyscyplin naukowych.

Nie jest precyzyjnie określony efekt z zakresu znajomości języka obcego na II stopniu studiów. Efekt językowy jest sformułowany ogólnie, bez wskazania docelowego poziomu znajomości języka. Również w sylabusach języków obcych nie występuje określenie docelowego poziomu umiejętności językowych (poziom B2+ według ESOKJ).

Wprowadzenie od roku akademickiego 2016/2017 na studiach I i II stopnia organizacji kształcenia nazywanej trybem przyspieszonym z podziałem roku akademickiego na 3 trymestry: zimowy, wiosenny i letni, z realizacją 3x30 ECTS, czyli 90 ECTS rocznie należy ocenić jako niewłaściwe, ponieważ nie zapewnia właściwej realizacji zakładanych efektów kształcenia. Jak już wspomniano w punkcie 1.1. kształcenie w trybie przyspieszonym powinno zostać zakończone z powodu niezgodności z przepisami prawa.

Dobre praktyki

Brak.

Zalecenia

1. Kształcenie w trybie przyspieszonym: 2 lata dla licencjatu i 1.5 roku dla magisterium, powinno zostać natychmiast zamknięte.
2. Należałoby skorygować efekt językowy na II stopniu, tak aby każdy student niezależnie od formy studiów osiągał co najmniej poziom znajomości języka obcego przewidziany w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego (B2+).
3. Uporządkowanie przypisania ocenianego kierunku do dziedzin i dyscyplin naukowych.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Na I stopniu program studiów kierunku zarządzanie realizowany jest w ramach kilku trybów. Na studiach niestacjonarnych są to: studia 3-letnie, studia 2 letnie oraz studia w trybie distance learning (dla studentów obcokrajowców, w języku rosyjskim). Od 1.10.2017 roku na kierunku *zarządzanie* na studiach stacjonarnych prowadzone są dwie grupy na specjalności „zarządzanie zasobami ludzkimi na rynku międzynarodowym”: jedna w języku rosyjskim oraz jedna w języku angielski. Specjalność ta finansowana jest z funduszy UE w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 3.3 Umieędzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego.

Na studiach II stopnia program kształcenia na ocenianym kierunku realizowany jest tylko w ramach studiów niestacjonarnych w następujących trybach: dwuletnim, 1,5-rocznym oraz w trybie distance learning (dla studentów obcokrajowców w języku rosyjskim).

Na I stopniu w toku studiów przewidziano 1.669 godzin (180 punktów ECTS), z czego wykłady, ćwiczenia i seminarium stanowią 1.140 godzin, a pozostała część, tj. 529 godzin to konsultacje. Wykłady stanowią 49,6% ogólnej liczby godzin w toku studiów a ćwiczenia i seminaria 50,4%. Na II stopniu przewidziano w toku studiów 822 godziny (120 punktów ECTS), z czego wykłady, ćwiczenia konwersatoria i seminarium stanowią 542 godziny, a pozostała część, tj. 280 godzin to konsultacje. Taka sama jest liczba godzin i ich struktura oraz liczba punktów ECTS w toku studiów dla trybu studiów realizowanych w ciągu 3 lat, jak również dla trybu realizowanego w ciągu 2 lat. Analogiczna zależność występuje na II stopniu dla studiów realizowanych w dwa lata oraz w 1,5 roku.

O ile liczba godzin i nakład pracy studenta mierzony liczbą punktów ECTS nie budzi zastrzeżeń dla trybu 3 letniego (dla I stopnia) oraz 2 letniego (dla II stopnia), to możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w trybie przyspieszonym (odpowiednio 2 i 1,5 roku) budzi istotne zastrzeżenia.

Zaznaczyć należy, że pełny program studiów I stopnia przewidziany jest do realizacji w dwa lata, a II stopnia w 1,5 roku. Oznacza to, że student w skróconym okresie musi osiągnąć taką samą liczbę punktów jak w trybie normalnym. Oznacza to osiągnięcie 90 punktów ECTS w ciągu jednego roku akademickiego. Odpowiada to nakładowi pracy w wymiarze 2.250 godzin w ciągu roku akademickiego.

Program studiów ma strukturę modułową i składa się (zarówno na studiach I, jak i II stopnia) z modułu treści podstawowych, kierunkowych, do wyboru (w ramach specjalności) oraz modułu „inne wymagania”. Na studiach I stopnia największym modułem pod względem liczby godzin jest moduł przedmiotów kierunkowych (274 godzin). Każdy z przedmiotów podstawowych ma wysoki wymiar godzinowy (do 70 godzin kontaktowych).

Przedmioty podstawowe i kierunkowe dają dobre podstawy wiedzy i umiejętności w zakresie dziedziny nauk ekonomicznych, jak również bezpośrednio w zakresie studiowanego kierunku.

Wystarczająca do osiągnięcia zaplanowanych efektów kształcenia jest również liczba godzin w module przedmiotów specjalnościowych, zarówno na I, jak i na II stopniu (odpowiednio 276 i 120 godzin).

Dla ocenianego kierunku określone są wszystkie wskaźniki ilościowe związane z nakładem pracy studenta wymagane dla prawidłowej realizacji procesu kształcenia.

Liczba punktów ECTS przyporządkowana modułom zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauk ekonomicznych, służąca zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych wynosi na I stopniu 113, a na II stopniu 81 punktów ECTS. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są przez osoby posiadające dorobek naukowy i prowadzące badania w dyscyplinach związanych z ocenianym kierunkiem.

Studenci mają możliwość wyboru przedmiotów w toku studiów. Zajęciom do wyboru przypisano na I stopniu 58, a na II 41 punktów ECTS. Modułami do wyboru są języki obce, seminaRIA oraz przedmioty specjalnościowe.

Na poziomie przedmiotów zarówno dla I-ego, jak i II-ego stopnia w kartach przedmiotów została szczegółowo określona struktura nakładu pracy studenta. Nakład pracy studenta obejmuje, oprócz zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów w określonej formie, czytanie wskazanej literatury, rozwiązywanie zadań i problemów, przygotowanie projektu/prezentacji/referatu, przygotowanie sprawozdania z wykonanych ćwiczeń oraz przygotowanie się do zaliczenia.

W przypadku wielu przedmiotów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych przewidziano zbyt wysoki udział konsultacji oraz nakładu własnej pracy studenta, w ogólnym nakładzie pracy studenta. Np. dla przedmiotu „Finanse” (I stopień) założono 16 godz. wykładów, 12 godz. ćwiczeń oraz 14 godz. konsultacji oraz 108 godz. pracy własnej studenta. Podobnie w przypadku przedmiotu „Zachowania organizacyjne” (I stopień, 100 godzin: 16 wykład, 8 konsultacje, 76 praca własna), na którym forma zajęć (wykład) nie sprzyja realizacji tak wysokiej liczby godzin konsultacji. Trudna do realizacji jest liczba godzin konsultacji, która w przypadku studiów I stopnia wynosi łącznie 529 godzin, a dla II stopnia wynosi łącznie 280 godzin w całym toku studiów. Nie jest to możliwe organizacyjnie, kadrowo, ani finansowo do zrealizowania.

Ponadto w strukturze nakładu pracy studenta dla trybu „distance learning” przewidziano dla wielu przedmiotów praktykę zawodową (np. „Matematyki” – 30 godz., Mikroekonomia 15 godz., „Statystyka opisowa” – 19 godz.). Tę część sylabusu należy skorygować, zgodnie ze stanem faktycznym. Według informacji uzyskanej podczas wizytacji, z niektórych przedmiotów w ramach tych godzin realizowane są wizyty studyjne w przedsiębiorstwach.

Z punktu widzenia zapewnienia możliwości osiągnięcia przez studentów założonych efektów kształcenia należałoby również zwiększyć zakres zajęć w formie aktywnej (np. ćwiczenia). Dotyczy to np. przedmiotów „Zarządzanie zasobami ludzkimi” oraz „Zarządzanie jakością” (studia I stopnia) oraz przedmiotu „Zarządzanie procesami” na studiach II stopnia. Wymienione przykładowo przedmioty obejmują szeroki zakres zagadnień, który powinien być realizowany również w formie ćwiczeń lub laboratoriów, z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania („Zarządzanie procesami”).

Organizacja roku akademickiego dla studiów 2-letnich (I stopień) oraz 1,5 rocznych (II stopień) przewiduje w ciągu roku akademickiego 3 trymestry (zimowy od 2.10.2017 do 15.12.2017, wiosenny od 15.01.2018 do 25.03.2018 oraz letni od 16.04.2018 do 17.06.2018). Oznacza, że student pracuje w roku akademickim 200 dni, co oznacza ponad 11 godzin dziennie, razem z sobotami i niedzielami. Jeżeli, nakład pracy wyznaczyć tylko dla 144 dni roboczych w okresie od 2.10.2017 do 17.06.2018, to nakład pracy 90 ECTS oznacza ponad 15,5 godziny dziennie. Tak duże skumulowanie pracy, szczególnie na studiach niestacjonarnych, na których znaczna część studentów pracuje zawodowo, jest nierealne do osiągnięcia. Dla studiów II stopnia ustawodawca przewidział kształcenie w trybie „trzysemestralnym”, ale dotyczy to sytuacji, w której w tym okresie realizowanych jest 90 punktów ECTS. Dlatego też skrócony tryb studiów, zarówno na I, jak i na II stopniu nie zapewnia realizacji efektów kształcenia, ponieważ nakład pracy konieczny do ich osiągnięcia, nie może być skutecznie zrealizowany w skróconym czasie trwania studiów.

W programie studiów I stopnia przewidziane są praktyki zawodowe w wymiarze 90 godzin (5 punktów ECTS, co jest wielkością przeszacowaną, ponieważ 90 godzin praktyk to co najwyżej 4 punkty ECTS). Praktyka realizowana jest po IV semestrze. Dokładne zasady odbywania praktyk określone są w obowiązującym na Wydziale „Regulaminie studenckich praktyk zawodowych studentów kierunku *zarządzanie* na WAiZ WSH w Sosnowcu”.

Praktyki zawodowe dla studentów ocenianego kierunku *zarządzanie* prowadzone są zarówno w podmiotach, z którymi Uczelnia zawarła stosowne porozumienia, jak i w przedsiębiorstwach i instytucjach wybieranych przez samych studentów jako miejsce odbycia praktyki zawodowej. Są to przykładowo ELAMED Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka Komandytowa w Katowicach, Magneti Marelli Poland sp. z o.o. w Sosnowcu, Bank PEKA S.A. w Dąbrowie Górniczej, Urząd Miejski w Sosnowcu. Dobór miejsc realizacji praktyk jest poprawny. Na liście instytucji, w których odbywają się praktyki są m.in.: fundacja, dystrybutorzy, firmy doradcze, agencje marketingowe, zakład ubezpieczeń. W instytucjach tych istnieje możliwość zrealizowania efektów praktyki przewidzianych w sylabusie. Wydział jest w stanie zapewnić zorganizowanie praktyk dla wszystkich studentów ocenianego kierunku.

W czasie spotkania z ZO PKA studenci wyrazili pozytywną opinię o sposobie i zakresie odbywanych praktyk studenckich. Wydział umożliwia studentom zaliczenie w poczet praktyk odbytej pracy zawodowej, wolontariatu, staży. Studenci odbywają praktykę w instytucjach otoczenia społeczno - gospodarczego, których profil działalności pozwala studentowi osiągnąć zakładane efekty kształcenia, m.in. w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych, instytucjach finansowych, jednostkach samorządu terytorialnego, urzędach państwowych. Studenci kierunku *zarządzanie* w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili opinię, iż regulacje dotyczące odbywania praktyk zarówno krajowych jak i zagranicznych, są dla nich przejrzyste, zrozumiałe i powszechnie dostępne, głównie na stronie internetowej i w regulaminie praktyk.

Zajęcia na studiach niestacjonarnych na ocenianym kierunku odbywają się podczas zjazdów, których plan został określony w organizacji roku akademickiego. Liczba zjazdów, czas trwania zjazdów umożliwiają realizację wszystkich zaplanowanych godzin tzw. zajęć kontaktowych oraz konsultacji. Zajęcia są planowane w jednostkach po 90 minut. Zajęcia blokowane są na ogół po dwie jednostki. W pojedynczych przypadkach są to trzy jednostki, ale dotyczy to wówczas różnych form prowadzenia zajęć (wykłady i ćwiczenia). Nie stwierdzono nadmiernego blokowania zajęć z tego samego przedmiotu, lub z jednym prowadzącym. Zajęcia trwają od godziny 8:00 nawet do godz. 20:00 w niedzielę. Pomimo, że przypadku planowania zajęć do godz. 20:00 w niedzielę jest niewiele, to jednak należałoby je minimalizować.

Inaczej wygląda organizacja zajęć w przypadku grup studiujących w systemie distance learning. Na studiach I stopnia godziny w bezpośrednim kontakcie organizowane są w formie dwóch dwutygodniowych zjazdów w roku akademickim (6 zjazdów). W jednym zjeździe planowane jest od 100 do 140 godzin zajęć i konsultacji. W tym przypadku zauważono nadmierne blokowanie zajęć z jednym wykładowcą (wykłady od godz. 9:45 do 14:45) .

Na studiach II stopnia natomiast godziny w bezpośrednim kontakcie organizowane są w formie dwóch dwutygodniowych zjazdów w roku akademickim (4 zjazdy). W jednym zjeździe planowane jest od 100 do 140 godzin zajęć i konsultacji. Część konsultacji przewidziana jest podczas zjazdów, część jest realizowana na interaktywnej platformie e-learningowej ClickMeeting, która pozwala studentom uczestniczyć w wykładach przez Internet online i offline oraz umożliwia grupową komunikację elektroniczną (czat, skype i forum internetowe) z prowadzącym.

Liczba studentów w grupach dziekańskich nie budzi zastrzeżeń. Dominują grupy niewielkie, do kilkunastu osób. Większe grup występują tylko na studiach realizowanych w ramach projektu NCBR (Działanie 3.1). Grupa anglojęzyczna liczy 32, a rosyjskojęzyczna 36 studentów. Warunki prowadzenia zajęć biorąc pod uwagę organizację zajęć (za wyjątkiem skróconych cykli kształcenia), liczebność grup oraz obserwacje podczas hospitacji zajęć przez członków Zespołu Oceniającego, można określić jako dobre.

E-learning wykorzystywany jest w procesie kształcenia w niewielkim zakresie (kilka do kilkunastu procent łącznej liczby godzin w toku studiów w zależności od stopnia i specjalności), za wyjątkiem studiów w trybie distance learning. W trybie tym prowadzone są

zajęcia na I stopniu na specjalności „zarządzanie zasobami ludzkimi” (8 osób) oraz na II stopniu na specjalności „Zarządzanie marketingowe i komunikacja społeczna” (12 osób).

Na I stopniu zajęcia (wykłady, ćwiczenia, wykłady monograficzne, konwersatoria, seminaria, konsultacje) realizowane są w proporcji 668 godzin (40%) realizowanych w bezpośrednim kontakcie, podczas pobytu studentów na uczelni oraz 1001 godzin (60%) poprzez platformę internetową. Na II stopniu zajęcia (wykłady, ćwiczenia, wykłady monograficzne, konwersatoria, seminaria, konsultacje) realizowane są w proporcji 337 godzin (40%) w bezpośrednim kontakcie, podczas pobytu studentów na uczelni; 505 godzin (60%) poprzez platformę internetową.

Należy również zaznaczyć, że jednostka wykorzystuje interaktywną platformę e-learningową ClickMeeting, która pozwala studentom uczestniczyć w wykładach przez Internet online i offline. W trakcie tych wykładów, przy użyciu narzędzi grupowej komunikacji elektronicznej (czat, skype i forum internetowe) możliwy jest kontakt z prowadzącym. Z informacji uzyskanej podczas wizytacji wynika, że wszystkie egzaminy odbywają się w siedzibie Uczelni.

Ze względu na szeroki zakres stosowania e-learningu, również poprzez platformę ClickMeeting w trybie studiowania distance learning należy uzupełnić formy prowadzenia zajęć (w siatce programu studiów) oraz sylabusy o informacje dotyczące zakresu stosowania e-learningu. W szczególności, dotyczy to wskazania, które przedmioty w programie studiów są prowadzone na platformie e-learningowej, w tym w formie wykładów online oraz zaznaczenie z strukturze pracy własnej studenta, jaki jest przewidziany nakład pracy studenta z wykorzystaniem platformy e-learningowej.

Treści ujęte są w kilka specjalności, spośród, których obecnie realizowane są następujące: na I stopniu: „zarządzanie zasobami ludzkimi”, „rachunkowość i finanse w zarządzaniu”, „zarządzanie firmą na rynkach krajowych i zagranicznych” oraz na II stopniu: „zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy z elementami zarządzania jakością”, „zarządzanie placówkami radiologii”, „zarządzanie zasobami ludzkimi z elementami coachingu”, „rachunkowość i finanse w zarządzaniu”, „reklama i kreowanie wizerunku firmy”.

Treści przewidziane w programie studiów I stopnia, II stopnia i studiów e-learningowych umożliwiają realizację efektów kształcenia, co zostało wykazane w macierzy efektów kształcenia. Zastrzeżenia budzi jednak możliwość pełnej realizacji efektu na II stopniu K_W10 („Zna na poziomie zaawansowanym statystyczne i ekonometryczne metody analizy, modelowania i prognozowania stanów i procesów przedsiębiorstwa”), ponieważ w realizujących ten efekt przedmiotach nie przewidziano zaawansowanych treści z zakresu metod ekonometrycznych oraz modelowania i prognozowania.

Dobór specjalności jest właściwy, odpowiadający przyjętej koncepcji kształcenia oraz efektom kierunkowym. Zastrzeżenia budzi jedynie nazwa specjalności „Rachunkowość i finanse w zarządzaniu”, ponieważ w treściach tej specjalności występuje tylko jeden przedmiot z zakresu rachunkowości („Rachunkowość komputerowa” na I stopniu w wymiarze 24 godzin (w tym 8 godz. konsultacji), a na II stopniu „Rachunek kosztów i budżetowanie” w wymiarze 42 godzin (w tym 14 godz. konsultacji).

Treści na poziomie przedmiotów określone są w sylabusach. Na ogół treści ujęte są syntetycznie w 8-10 tematów zajęć. Prezentowane treści programowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy oraz współczesną praktyką badawczą w dziedzinie nauk ekonomicznych.

W toku studiów II stopnia przewidziane są treści związane z przygotowaniem do badań i prowadzeniem badań naukowych w ramach takich przedmiotów jak m.in.: „Podstawy pracy badawczej”, „Trening umiejętności społecznych” oraz „Seminarium licencjackie” czy na II stopniu „Seminarium magisterskie”.

W opisach języków obcych przewidziane są treści specjalistyczne pozwalające nabyć umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów (nauki o zarządzaniu, ekonomia).

W kartach poszczególnych przedmiotów znajduje się opis stosowanych metod dydaktycznych. Do najczęściej stosowanych można zaliczyć m.in. wykład z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych, dyskusja, burza mózgów, projekt grupowy, prezentacja, rozwiązywanie zadań, analiza przypadków, zadania testowe i problemowe, praca w grupach.

Studenci w ramach niektórych przedmiotów za pomocą wskazanych metod realizują takie zagadnienia przewidziane w kierunkowych efektach kształcenia jak m.in.: zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami związanymi z badaniami zjawisk społeczno-ekonomicznymi, metodami ich pomiaru, prezentacją danych oraz wykształcenie umiejętności przeprowadzenia takich badań i prezentacji uzyskanych w ten sposób danych statystycznych, wykształcenie zdolności samodzielnej interpretacji oraz weryfikacji merytorycznej uzyskanych wyników obliczeń empirycznych, metodyki badań w zakresie nauk społecznych. zasad projektowania badań w zakresie nauk społecznych. Wykorzystanie wybranych metod badań naukowych. Poprzez takie metody jak: ćwiczenia w parach i małych grupach, gry symulacyjne, psychodramy (przedmiot „Trening umiejętności społecznych”) studenci nabywają kompetencje społeczne przydatne również w prowadzeniu badań naukowych.

W czasie spotkania z ZO PKA, studenci kierunku *zarządzanie* wyrazili opinię, iż liczba godzin oraz punktów ECTS przypisana przedmiotom/modułom jest według nich właściwa. Studenci ocenianego kierunku pozytywnie odnieśli się do sekwencyjności modułów oraz przedmiotów.

2.2.

Weryfikacja efektów dokonywana jest z wykorzystaniem dwóch podstawowych rodzajów ocen: diagnozująco-formułującej i podsumowującej. Ocena diagnozująco-formułująca jest prowadzona na początku zajęć lub w trakcie ich trwania przez nauczycieli oraz studentów i dotyczy bieżącego przygotowania się studenta do zajęć i aktywności w ich trakcie, oceny prawidłowości wykonania zadania praktycznego, prawidłowości rozwiązania zadania etc., oceny projektu, referatu lub prezentacji multimedialnej. Ocena podsumowująca to ocena pod koniec trwania przedmiotu (modułu), która podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia, a dokonywana jest z wykorzystaniem egzaminu ustnego, egzaminu pisemnego, prezentacji wybranego zagadnienia nie objętego tematyką zajęć.

Metody weryfikacji efektów kształcenia opisane są w sylabusach przedmiotów, z podziałem na metody oceny formujące oraz podsumowujące. Do najczęściej stosowanych metod należą m.in.: ocena aktywności studenta podczas zajęć, ocena przygotowanego przez studenta projektu, ocena przygotowanej pracy pisemnej (referatu, prezentacji multimedialnej), dyskusja w trakcie zajęć, kolokwium zaliczeniowe, egzamin pisemny, egzamin ustny.

Narzędziem przydatnym przy weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia jest zestawienie w sylabusach przedmiotów pn. „Tabela odniesień efektów kształcenia do celu kształcenia, treści kształcenia, metod kształcenia i sposobów oceny”. Dzięki zawartym w niej informacjom można określić, która metoda stosowana jest do weryfikacji konkretnego efektu, a ponadto można ocenić za pomocą jakich metod sprawdzane są efekty obejmujące przygotowanie do prowadzenia badań. Przykładem weryfikacji efektów w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej jest przedmiot „Badania rynkowe i marketingowe”, na których student opracowuje kwestionariusz ankiety, przeprowadza badania, opracowuje i analizuje wyniki, a następnie prezentuje swoją pracę.

Zależności przedstawione w sylabusach, dotyczące weryfikacji efektów kształcenia przedstawione są prawidłowo, dobrze dostosowano metodę weryfikacji do charakteru efektu

(wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne), do nauczanych treści oraz do formy prowadzenia zajęć z danego przedmiotu.

W przypadku praktyki zawodowej jako metodę weryfikacji efektów przewidziano m.in. ocenę aktywności studenta podczas wykonywania zadań zawodowych w środowisku organizacyjnym. ocenę jakości wykonywanych zadań. Ten sposób weryfikacji jest realizowany poprzez wyrażenie opinii o studencie (o osiągniętej wiedzy, umiejętnościach oraz kompetencjach społecznych zdobytych podczas praktyki) przez opiekuna praktyk z ramienia organizacji, w której student odbywa praktykę. Z drugiej strony weryfikacja efektów praktyk zawodowych jest dokonywana przez Wydział, poprzez potwierdzenie przez opiekuna praktyk realizacji efektów praktyki. Studenci prowadzą dziennik praktyk, w którym przywołane są efekty kształcenia dla tego modułu. Każdy z efektów oceniany jest w przyjętej skali. Ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia dokonuje opiekun praktyki ze strony instytucji i potwierdza opiekun praktyki ze strony Wydziału.

Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się również poprzez ocenę prac. Analizowane przez ZO prace przejściowe, egzaminacyjne i zaliczeniowe pozwalały na weryfikację przedmiotowych efektów kształcenia. Ocenę z prac są różnicowane, poziom trudności pracy jest na ogół dostosowany do poziomu kształcenia (ale zauważono również, że w pojedynczych przypadkach pytania były proste, wręcz intuicyjne). Tematyka prac jest zgodna z opisem przedmiotu.

Weryfikacja efektów kształcenia w procesie dyplomowania przebiega prawidłowo. Analizowane, wylosowane przez ZO prace dyplomowe spełniały warunki pracy dyplomowej, zarówno licencjackiej, jak i magisterskiej, z pewnymi zastrzeżeniami. Niektóre z prac miały charakter opisowy na dość ogólnym poziomie, bez jasno zdefiniowanego problemu badawczego.

Szczególną rolę w procesie weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studentów *zarządzanie* pełni egzamin dyplomowy. Egzamin ten sprawdza kompetencje zdobyte w całym okresie studiów, a przede wszystkim umiejętność właściwego zintegrowania wiedzy uzyskanej w ramach różnych modułów kształcenia. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym, podczas którego student odpowiada na co najmniej trzy pytania z zakresu toku studiów i pracy dyplomowej.

Uczelnia wdrożyła również procedurę antyplagiatową pn. „*Podkarpacka Platforma Antyplagiatowa*”, która umożliwia weryfikację treści prac dyplomowych pod kątem ewentualnego naruszenia prawa własności intelektualnej poprzez porównywanie treści pracy z zasobami Internetu.

Na egzaminie dyplomowym weryfikowane są efekty, zdobyte w całym toku studiów. Pytania na egzaminie dyplomowym obejmują, nie tylko zagadnienia poruszane w pracy dyplomowej, ale również zagadnienia z zakresu treści kształcenia podstawowego i kierunkowego.

ZO przeanalizował tematykę ponad dwustu tytułów prac licencjackich i magisterskich. Prace te są z zakresu dyscypliny nauk o zarządzaniu. Pojedyncze prace obejmują tematykę z ekonomii oraz finansów. Kilka prac nie nawiązuje bezpośrednio do dziedziny nauk ekonomicznych, m.in. „Przestępczość wśród nieletnich - zagrożenia oraz metody przeciwdziałania”, „Analiza naturalnych rekreacyjnych zasobów Hiszpanii”, „Narkomania jako zagrożenie wśród młodzieży”. Ze względu na marginalny odsetek prac niezwiązanych bezpośrednio z dziedziną nauk ekonomicznych można stwierdzić, że tematyka prac jest zgodna z dyscypliną nauki o zarządzaniu.

System weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest transparentny i umożliwia obiektywną ocenę ich osiągnięcia. Najczęściej stosowane metody weryfikacji na kierunku *zarządzanie* to egzaminy ustne i pisemne, prezentacje, referaty, kolokwia cząstkowe i końcowe, wykonanie zadań obliczeniowych oraz przygotowanie samodzielnych lub grupowych

projektów i prezentacji multimedialnych. ZO PKA stwierdza, że studenci są oceniani rzetelnie i obiektywnie.

Terminy zaliczeń oraz egzaminów ustalane są pomiędzy prowadzącym zajęcia a studentami. Wyrazili oni opinię, iż w czasie sesji egzaminacyjnej oceniani są w sposób zgodny z ustaleniami przedstawionymi na pierwszych zajęciach i kryteriach zawartych w sylabusach przedmiotów. Studenci ocenianego kierunku podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili dostępność oraz indywidualne podejście nauczycieli na konsultacjach.

2.3.

Zasady i tryb przyjęcia na studia w Wyższej Szkole Humanitas określa Senat Uczelni w formie Uchwały, każdorazowo z wyprzedzeniem roku akademickiego. Kandydaci na studia I i II stopnia na kierunek *zarządzanie* (w tym również na studia I i II stopnia prowadzone w językach: angielskim i rosyjskim), przyjmowani są według kolejności zgłoszeń. W świetle informacji uzyskanych podczas wizytacji częścią postępowania rekrutacyjnego jest rozmowa jaką przeprowadza się z kandydatami w punkcie rekrutacyjnym celem dokonania wstępnej oceny predyspozycji kandydata z punktu widzenia posiadania wiedzy i umiejętności zdobytych na wcześniejszych etapach kształcenia. Zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących.

Studenci kierunku *zarządzanie* przyjmowani są na studia I stopnia w drodze konkursu świadectw dojrzałości, natomiast na studia II stopnia na podstawie uzyskanego dyplomu ukończenia studiów wyższych. W czasie spotkania z ZO PKA, studenci wyrazili opinię, iż proces rekrutacji, procedury i sposób informacji był dla nich przejrzysty i zrozumiały. Ponadto studenci wyrazili opinię, iż kryteria rekrutacji na I i II stopień były w pełni obiektywne. Informacje procesie rekrutacji na kierunek *zarządzanie*, studenci uzyskiwali m.in. ze strony internetowej, mediów społecznościowych oraz od osób trzecich. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do przedstawienia na stronie internetowej procedur, wymaganych dokumentów oraz terminów związanych z procesem rekrutacji zarówno na I jak i II stopień.

Ogólne zasady oceniania studentów są uregulowane w Regulaminie studiów, w szczególności określona jest skala ocen, opisano rozwiązania umożliwiające powtarzanie przedmiotów, zasady wpisu warunkowego na kolejny semestr. W odniesieniu do poszczególnych przedmiotów forma i warunki zaliczenia powinny być określone w sylabusach. Informacje te powinny zostać uzupełnione.

Wszystkie istotne informacje dotyczące standardu pisania prac dyplomowych oraz przeprowadzanie egzaminu dyplomowego są określone w dokumencie „Zasady realizowania pracy dyplomowych (licencjackich i magisterskich)”. Zasady te dotyczą m.in. wymogów merytorycznych i formalnych stawianych przed pracą dyplomową, wymogów edytorskich, jak również wskazówki w zakresie przygotowanie się do egzaminu dyplomowego.

Egzamin dyplomowy obejmuje jedno losowane pytanie z zakresu przedmiotów kierunkowych i podstawowych oraz dwa pytania z pracy zadane przez promotora lub recenzenta.

Pisanie pracy dyplomowej odbywa się m.in. w ramach godzin przewidzianych dla seminarium dyplomowego (w wymiarze 60 godzin, zarówno na studiach I, jak i II stopnia). Studenci kierunku *zarządzanie* uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do procedury wyboru promotora i tematu pracy dyplomowej. Tematy prac dyplomowych są studentom przedstawiane przez promotorów. Mogą one być modyfikowane, studenci mają też możliwość zaproponować własny temat. Studenci wyrazili pozytywną opinię dotyczącą sposobu prowadzenia seminarium dyplomowego.

Wymiar godzinowy i liczba punktów przewidzianych na seminarium (10 punktów ECTS na studiach I stopnia oraz 20 na studiach II stopnia) są wystarczające do zrealizowania

efektów kształcenia. Zaliczanie efektów kształcenia w procesie dyplomowania przeprowadzane jest w sposób właściwy.

Senat Uczelni podjął uchwałę dotyczącą zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów (Uchwała Senatu nr S/02/2015 z dnia 26.03.2015 r.). Uczelnia jest uprawniona do potwierdzania efektów uczenia się, ponieważ posiada pozytywną opinię PKA na kierunku *zarządzanie*. Na ocenianym kierunku została przeprowadzona jedna procedura potwierdzania efektów uczenia się. Kandydat proponował potwierdzenie efektów z 12 przedmiotów. O potwierdzaniu efektów uczenia decydowała Komisja ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się, która w oparciu o dostarczoną dokumentację stwierdziła zgodność efektów kształcenia z dorobkiem zawodowym kandydata w przypadku 9 przedmiotów. Nie zostały potwierdzone efekty z 3 przedmiotów. Procedura została przeprowadzona prawidłowo, zgodnie z przyjętymi zasadami.

Uczelnia dostosowała warunki i program kształcenia do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Dotyczy to zarówno możliwości wykorzystania sprzętu specjalistycznego, wspierającego proces dydaktyczny, dostosowanie form weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia oraz infrastruktury naukowo-dydaktycznej.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Administracji i Zarządzania Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu oferuje szeroki zakres oferty studiowania na kierunku *zarządzanie*, w tym studiowanie w języku obcym (angielski oraz rosyjski). Zastrzeżenia budzi, w przypadku wielu przedmiotów, zbyt wysoki udział konsultacji oraz nakład pracy własnej studenta. Konsultacje oraz praca własna szacowana w godzinach, stanowi nawet ponad 80% czasu pracy studenta przewidzianego na dany przedmiot. Trudna do realizacji jest liczba godzin konsultacji, która w przypadku studiów I stopnia wynosi 529 godzin, a na II stopnia 280 godzin w całym toku studiów. Ponadto w strukturze nakładu pracy studenta dla trybu „distance learning” przewidziano dla wielu przedmiotów praktykę zawodową.

Dla zapewnienia realizacji założonych efektów kształcenia, szczególnie w zakresie umiejętności, dla niektórych przedmiotów zasadne jest zwiększenie liczby godzin zajęć realizowanych w aktywnych formach (np. ćwiczeń lub laboratoriów).

Z punktu widzenia skuteczności osiągania efektów kształcenia dla kierunku *zarządzanie* zastrzeżenia budzi realizacja programu studiów w trybie przyspieszonym, tj. 2 lata dla studiów I stopnia oraz 1,5 roku (w rzeczywistości jeden rok i jedna trzecia kolejnego roku akademickiego, tj. do zakończenia semestru I w grudniu) dla studiów II stopnia.

Tryb przyspieszony oznacza, że pełny program studiów przewidziany jest do realizacji w skróconym czasie. Oznacza to, że student musi osiągnąć taką samą liczbę punktów jak w standardowym trybie studiowania. W praktyce oznacza to konieczność osiągnięcia 90 punktów ECTS w ciągu jednego roku akademickiego. Odpowiada to nakładowi pracy w wymiarze 2.250 godzin w ciągu roku akademickiego. Tak duża liczba godzin pracy, szczególnie na studiach niestacjonarnych, na których znaczna część studentów pracuje zawodowo, jest nierealna do osiągnięcia.

Treści kształcenia w programie studiów są określone właściwie z zastrzeżeniem co do możliwości osiągnięcia na II stopniu efektu K_W10 („Zna na poziomie zaawansowanym statystyczne i ekonometryczne metody analizy, modelowania i prognozowania stanów i procesów przedsiębiorstwa”), ponieważ w realizujących ten efekt przedmiotach nie przewidziano zaawansowanych treści z zakresu metod ekonometrycznych oraz modelowania i prognozowania. Dobór specjalności, jak również ich treści są prawidłowe, z zastrzeżeniem nazwy specjalności „Rachunkowość i finanse w zarządzaniu”, ponieważ w treściach tej

specjalności jedynie w niewielkim zakresie poruszane są zagadnienia rachunkowości (praktycznie po jednym przedmiocie na studiach I i II stopnia).

W toku studiów przewidziane są treści związane z przygotowaniem do badań i prowadzeniem badań naukowych.

Dobór metod kształcenia jest prawidłowy, są one dostosowane do formy zajęć jednak w przypadku, gdy wysoki jest udział konsultacji i pracy własnej studenta należałoby dokonać przeglądu metod kształcenia, pod kątem oceny czy rzeczywiście proponowane metody składają studenta do samodzielnej pracy.

Ze względu na szeroki zakres stosowania e-learningu, również z wykorzystaniem platformy ClickMeeting w trybie studiowania „distance learning” należałoby uzupełnić formy prowadzenia zajęć (w siatce programu studiów) oraz sylabusy o informacje dotyczące zakresu stosowania e-learningu.

Metody weryfikacji efektów kształcenia określone są w sylabusach, z podziałem na metody oceny formujące oraz podsumowujące. Dobrym rozwiązaniem wspomagającym skuteczność weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia jest tabelaryczne zestawienie w sylabusach odniesień efektów kształcenia do celu kształcenia, treści kształcenia, metod kształcenia i sposobów oceny. W przypadku praktyki zawodowej sposób weryfikacji efektów modułu jest prawidłowy. Również nie ma istotnych zastrzeżeń do sposobu weryfikacji efektów kształcenia w procesie dyplomowania.

Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu określiła zasady i tryb rekrutacji, a formą merytorycznego sprawdzenia wstępnych kwalifikacji kandydata jest rozmowa jaką przeprowadza się z kandydatami w punkcie rekrutacyjnym celem dokonania wstępnej oceny predyspozycji kandydata z punktu widzenia posiadania wiedzy i umiejętności zdobytych na wcześniejszych etapach kształcenia.

Uczelnia w jednym przypadku potwierdziła efekty uczenia się zdobyte poza system szkolnictwa wyższego. O potwierdzeniu decydowała Komisja ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się, która w oparciu o dostarczoną dokumentację stwierdziła zgodność efektów kształcenia z dorobkiem zawodowym kandydata w przypadku 9 przedmiotów. System uznawania efektów kształcenia i kwalifikacji osiągniętych w szkolnictwie wyższym funkcjonuje poprawnie.

Dobre praktyki

Brak.

Zalecenia

1. Zaprzestanie naboru na studia w trybie przyśpieszonym (dla I stopnia 2 lata oraz dla II stopnia 1,5 roku), w którym w ciągu roku akademickiego realizowane są trzy „semestry” studiów, podczas których student uzyskuje 90 punktów ECTS.
2. Dokonanie przeglądu struktury systemu ECTS na ocenianym kierunku. W przypadkach, gdy konsultacje i praca własna studenta stanowią wysoki udział w łącznym czasie przeznaczonym na dany przedmiot, należałoby skorygować proporcje wymiaru godzin realizowanych na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów oraz liczby godzin przeznaczonych na pracę własną studenta i dobrać formy prowadzenia zajęć oraz metody dydaktyczne (np. rozwiązywanie zadań, realizacja projektów indywidualnych i zespołowych), które zmotywują studenta do częstych konsultacji i pracy własnej.
3. Uzupełnienie programu studiów i sylabusów dla trybu studiowania w systemie „distance learning” o dokładne informacje dotyczące zakresu stosowania e-learningu na danym

przedmiocie, w tym wykorzystania platformy ClickMeeting (m.in. wskazanie, które wykłady odbywają się on-line, jak odbywa się egzamin / zaliczenie końcowe, które treści kształcenia wskazane w sylabusie realizowane są w systemie kształcenia na odległość, itd.).

4. Skorygowanie w sylabusach przedmiotów realizowanych dla trybu „distance learning” (wskazanych przykładowo w opisie kryterium 2) struktury nakładu pracy studenta w zakresie wymiaru godzin przewidziany na praktykę zawodową.
5. Korekta nazwy specjalności / programu specjalności „Rachunkowość i finanse w zarządzaniu”, ponieważ w treściach tej specjalności jedynie w niewielkim zakresie poruszane są zagadnienia rachunkowości.
6. Wprowadzenie z niektórych przedmiotów większego wymiaru zajęć realizowanych w formach aktywnych (np. ćwiczeń, laboratoriów).
7. Zapewnienie osiągnięcia przez studentów w pełnym zakresie efektu K_U10 na II stopniu i jego spójności z treściami przedmów, które ten efekt realizują.
8. Przeprowadzenie konsultacji ze studentami i dopasowanie przerw w trakcie dnijazdowych do potrzeb studentów.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

W Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu wprowadzono System zarządzania jakością kształcenia, który obejmuje różne obszary związane z jakością kształcenia, w tym z:

- jakością koncepcji i programów nauczania;
- organizacją zajęć;
- jakością nauczania i oceniania;
- jakością kwalifikacji, predyspozycji, kompetencji nauczycieli akademickich;
- jakością pomocy dydaktycznych i środowiska kształcenia;
- opieką nad studentami i warunkami kształcenia.

System ten określa zadania dotyczące zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia oraz procedury, poprzez które realizuje się przyjęte zadania Systemu Zapewnienia Wysokiej Jakości Kształcenia. Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Systemu sprawuje Rektor.

Za zapewnienie jakości kształcenia w Wyższej Szkole Humanitas odpowiadają:

- władze Uczelni oraz poszczególnych Wydziałów i Instytutów, organizując i nadzorując proces kształcenia;
- nauczyciele akademicy, prowadząc zajęcia i komunikując się ze studentami;
- pracownicy administracyjni, zapewniając obsługę studentów i wykładowców;
- studenci, wpływając poziomem swojego zaangażowania w proces nauczania na osiągnięte rezultaty;
- Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, koordynując proces implementacji systemu zapewniania jakości kształcenia na poziomie Uczelni;

- Instytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, koordynując proces implementacji systemu zapewniania jakości kształcenia na poziomie poszczególnych Instytutów i wspomagając podmioty odpowiedzialne za realizację jego poszczególnych założeń.

Dla realizacji zadań wynikających z SZWJK, na poziomie Uczelni, powołany został Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, na poziomie Instytutów – Instytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, natomiast wewnątrz Instytutów powołane zostały Komisje ds. jakości kształcenia.

Do monitorowania jakości kształcenia wykorzystywane są następujące narzędzia:

- ankieta studenta dotycząca oceny zajęć dydaktycznych i oceny funkcjonowania poszczególnych działów WSH;
- ankieta dla pracodawców – badanie preferencji i potrzeb rynku pracy;
- ankieta absolwenta/absolwentki kierunku;
- wywiad pogłębiony z wybranymi losowo absolwentami;
- protokół hospitacji zajęć dydaktycznych;
- hospitację praktyki zawodowej;
- karta sprawdzianu kompetencyjnego;
- karta oceny tematu pracy dyplomowej;
- karta oceny planów i programów studiów;
- karta oceny prac dyplomowych.

Kluczowe procedury dotyczące realizacji zadań objętych tym Systemem dotyczące programu kształcenia opracowane w Uczelni to:

- procedura opracowania i modyfikacji programów studiów;
- wytyczne w zakresie prawidłowej organizacji studiów;
- wytyczne dotyczące prowadzenia zajęć i konsultacji;
- procedura sprawdzania i oceniania stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia;
- procedura wyboru specjalności, przedmiotów fakultatywnych i seminarium dyplomowego;
- wytyczne dotyczące zasad dyplomowania;
- procedura kontroli jakości prac dyplomowych realizowanych w danym Instytucie;
- wytyczne monitorowania opinii studentów na temat jakości kształcenia;
- etapy postępowania w przypadku niskiej oceny nauczyciela akademickiego;
- zasady przeprowadzania hospitacji zajęć;
- powołania Zespołów ds. jakości kształcenia;
- okresowych ocen nauczycieli akademickich;
- monitorowania losów absolwentów;
- zasady zarządzania informacją dotyczącą jakości kształcenia i zapobiegania zjawiskom patologicznym związanym z procesem kształcenia;
- formy i mierniki weryfikowania efektów kształcenia osiąganych przez studenta.

Wdrożenie ww. procedur pozwala na usprawnianie procesu dydaktycznego. Określono w nich szczegółowo sposób opracowania i modyfikacji programów studiów, udział w procesie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowym przeglądzie programu kształcenia zarówno interesariuszy wewnętrznych (nauczycieli akademickich, studentów), jak i zewnętrznych (pracodawcy, absolwenci), a także sposoby dokumentowania wyników monitorowania i przeglądów programów kształcenia i ich wykorzystanie w procesie naprawy lub doskonaleniu oraz sposoby udostępniania raportów z tych przeglądów interesariuszom. System Zapewnienia Wysokiej Jakości Kształcenia zawiera również rozwiązania systemowe polegające na stałej analizie i weryfikacji procesu kształcenia i jego przebiegu.

Monitorowanie stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia dotyczy wszystkich rodzajów zajęć i przebiega na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania z wykorzystaniem zróżnicowanego instrumentarium obejmującego - równolegle - narzędzia

ilościowe i jakościowe. Weryfikacja efektów kształcenia osiąganych w toku studiów i na zakończenie procesu kształcenia jest prowadzona zgodnie z sylabusami (kartami przedmiotu). Proces weryfikacji obejmuje wszystkie rodzaje efektów kształcenia.

System precyzyjnie definiuje zasady przeprowadzania procesu dyplomowania oraz wprowadza innowacyjną, autorską formę dodatkowej ewaluacji efektów kształcenia w procesie dyplomowania w postaci tzw. *sprawdzianu kompetencyjnego*. Sprawdzian kompetencyjny ma formę prezentacji przygotowywanej przez studenta (także multimedialnej) i przedstawianej na egzaminie dyplomowym oraz dyskusji na temat treści prezentacji z udziałem komisji przeprowadzającej egzamin dyplomowy. Wyniki sprawdzianów kompetencyjnych osiągnięte przez studentów stanowią przedmiot analizy Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

W Uczelni prowadzi się stały, wewnętrzny monitoring jakości prac okresowych oraz monitoring stosowanych form i metod weryfikacji efektów kształcenia (np. analizę treści pytań egzaminacyjnych, hospitacje egzaminów ustnych). Ponadto Uczelnia wdrożyła autorskie rozwiązanie w postaci zewnętrznych ocen eksperckich studenckich prac okresowych, dzięki czemu stopień osiągania przez studentów efektów kształcenia jest oceniany także przez interesariuszy zewnętrznych, a wnioski z tej oceny służą doskonaleniu procesów dydaktycznych.

Funkcjonowanie procedur monitorowania efektów kształcenia jest stale ewaluowane i doskonalone. Ewaluacja ta odbywa się, podobnie jak w przypadku procedur dotyczących udziału interesariuszy, w określaniu efektów kształcenia poprzez: regularną analizę i ocenę dokumentacji pracy Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia (oraz powołany w tym celu specjalny zespół projektowy); regularną ocenę przez Instytutowy oraz Uczelniany Zespół ds. Jakości - wyników hospitacji zajęć dydaktycznych oraz wyników sprawdzianów kompetencyjnych; analizę danych: wskaźników ubytku z procesu kształcenia (wskaźniki skreślenia z listy studentów, wskaźnik powtarzania roku), liczby godzin (pensum), liczebności grup, liczby skarg studenckich; regularne przeglądy procesów/procedur, których celem jest ocena realizacji działań strategicznych w obszarze monitorowania efektów kształcenia, ocena podjętych działań korygujących lub zapobiegawczych, dyskutowanie i planowanie działań w zakresie poprawy jakości i rozwoju systemu zarządzania jakością w zakresie monitorowania efektów kształcenia.

Oceny te dostosowano do specyfiki przedmiotu, założonych efektów kształcenia, celów modułu oraz treści dydaktycznych. Spójność pomiędzy wskazanymi elementami jest stale monitorowana przez Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, co podnosi skuteczność systemu i sprzyja doskonaleniu przyjętych rozwiązań.

Weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studentów służy również analiza wyników (ocen) przebiegu praktyk zawodowych, które obowiązkowo odbywają studenci kierunku *zarządzanie*. Zaliczenie praktyki studenckiej odbywa się na podstawie opinii z praktyki zawodowej, wystawionej przez przedstawiciela instytucji (firmy), w której odbyła się praktyka. Formułując opinię z praktyk ocenia jego wiedzę, kompetencje i umiejętności, co pozwala na dodatkową weryfikację efektów kształcenia osiągniętych przez studenta. Opinie z praktyk są również przedmiotem szczegółowej analizy Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, która służy formułowaniu wniosków odnośnie do programów kształcenia, służących ich doskonaleniu.

Formułowanie oraz doskonalenie programów i efektów kształcenia odbywa się na szczeblu Instytutów sprawujących opiekę nad poszczególnymi kierunkami studiów oraz na szczeblu Uczelni w ramach Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Na szczeblu Instytutów formułowanie i doskonalenie efektów kształcenia jest realizowane przy udziale Dyrektorów Instytutów sprawujących opiekę nad kierunkami oraz pracowników naukowo-dydaktycznych tych Instytutów, a także pozostałych pracowników wchodzących w skład minimum kadrowego danego kierunku. Wszystkie propozycje zmian Interesariuszy

wewnętrznych opiniowane są przez Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz studentów zgodnie z przyjętą na Uczelni procedurą. Studenci, jako członkowie ciał opiniodawczo-doradczych, poza możliwością bezpośredniego zgłaszania propozycji zmian, mogą także wnioskować o wprowadzenie zmian formułując wnioski kierowane do Dziekana Wydziału. Ostatecznie zmiany przyjmowane są Uchwałą Rady Wydziału, w skład której wchodzi również studenci.

Poza interesariuszami wewnętrznymi znaczącą rolę w formułowaniu i ocenie treści programowych z punktu widzenia potrzeb rynku pracy odgrywa Rada Konsultacyjna ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym, w skład której wchodzi przedstawiciele sektora przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych. Rada działa jako ciało konsultacyjno-doradcze, służące wsparciem i pomocą kierownictwu Instytutu oraz Instytutowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia w kwestiach związanych z doskonaleniem programów kształcenia zgodnie z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. Do zadań Rady należy w szczególności wyrażanie opinii na temat treści programów kształcenia realizowanych w danym Instytucie, wyrażanie opinii na temat potrzeb i oczekiwań środowisk pracodawców odnośnie do kwalifikacji absolwentów studiów na danym kierunku, a także wyrażenie opinii na temat zjawisk i tendencji na współczesnym rynku pracy. Opinie i sugestie wyrażone przez Radę są uwzględniane w procesie monitorowania i doskonalenia planów i programów studiów.

Jak poinformowano w czasie wizytacji działania doskonalące jakość kształcenia uwzględniające opinie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, podjęte przez Władze Wydziału to:

1. Na wniosek nauczycieli akademickich dokonywane są zmiany dotyczące:
 - sekwencji realizacji poszczególnych przedmiotów np. zmiana kolejności realizacji przedmiotów;
 - analizy komplementarności treści programowych pomiędzy pierwszym i drugim stopniem studiów;
 - wprowadzania nowych przedmiotów do wyboru;
 - zmian przedmiotów dotychczas nauczanych;
 - zmian w zakresie formy odbywania zajęć;
 - modyfikacji treści nauczanego przedmiotów;
 - wymiaru godzinowego przedmiotów, w tym proporcji wykładów do ćwiczeń;
2. Na wniosek pracowników prowadzących seminaria dyplomowe i studentów, Senat wyraził zgodę na prowadzenie studiów w języku rosyjskim i angielskim, a także na przygotowywanie prac dyplomowych w tych językach;
3. Na wniosek studentów zmiany sprowadziły się do:
 - rozszerzania oferty przedmiotów fakultatywnych;
 - uruchamiania wykładów do wyboru w ramach profili specjalizacyjnych;
 - dostosowania godziny pracy Dziekanatu do potrzeb studentów;
 - wprowadzenia dokładniejszego opisu osiągniętych przez studentów efektów kształcenia (od przyszłego roku akademickiego wprowadzona zostanie karta oceny studenta, w której prowadzący, w sposób odrębny, będzie oceniał wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, a średnia tych ocen będzie oceną podsumowującą dany przedmiot).
4. Na wniosek Członków Rady Konsultacyjnej ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym:
 - zapewniono prowadzenie zajęć fakultatywnych i warsztatów praktycznych przez członków Rady, a także osób pracujących w podmiotach otoczenia społeczno-gospodarczego. Są to osoby z dużym doświadczeniem praktycznym, a zaletą

prowadzonych spotkań jest przede wszystkim bezpośredni kontakt prowadzących z realnymi problemami biznesowymi. Uczestnictwo w takich zajęciach umożliwia zdobycie doświadczenia przydatnego przy ubieganiu się o praktyki, staże czy pracę, a także poszerza wiedzę teoretyczną. W ramach takiej działalności organizowany jest między innymi Kongres Praktyków Biznesu;

- podjęto stałą współpracę ze szkołami różnych szczebli. Uczelnia utworzyła Sieć Współpracy Edukacyjnej. W ramach Sieci Uczelnia organizuje różne inicjatywy, w tym między innymi konferencję naukową z cyklu „Dyrektor liderem ...”. Jest to cykl konferencji poświęconych ważnym aspektom funkcjonowania szkół różnych typów między innymi aspektom zarządzania, bezpieczeństwa, zagrożeniom. Uczelnia objęła patronatem Liceum Ogólnokształcące nr IX w Sosnowcu,
- zaoferowano miejsca praktyk dla studentów, przy istotnym wsparciu Rady Konsultacyjnej ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym oraz szerokiego grona interesariuszy zewnętrznych, m.in.: w instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego i przedsiębiorstwach na mocy porozumień: Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu, Expo Silesia Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu, Urząd Miejski w Sosnowcu, Urząd Miejski w Mysłowicach, ELAMED Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka Komandytowa w Katowicach, Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach.

Biorąc powyższe pod uwagę można, zatem stwierdzić, iż przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych są członkami wszystkich ciał odpowiedzialnych za podejmowanie kluczowych decyzji dla projektowania, monitorowania i realizacji programów i efektów kształcenia.

Monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i osiąganie zakładanych w programie efektów kształcenia odbywa się na każdym etapie kształcenia, począwszy od zajęć dydaktycznych, poprzez praktyki zawodowe, na procesie dyplomowania kończąc. W tym celu opracowane zostały zasady przygotowania i obrony prac dyplomowych (*Regulamin studiów, Zasady realizowania prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich), Wewnętrzny System Zapewnienia Wysokiej Jakości Kształcenia*). Obowiązujące na egzaminie dyplomowym zagadnienia odpowiadają założonym efektom kształcenia. Procesem monitorowania efektów kształcenia objęte są również praktyki studenckie, dla których opracowano *Regulamin studenckich praktyk zawodowych* i wdrożono *Procedurę realizacji tych praktyk*.

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest ściśle związane z celami, metodami i formami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów. Biorąc pod uwagę doświadczenie dydaktyczne pracowników, Władze Wydziału pozostawiają swobodę wyboru tych metod. Monitorowanie, weryfikacja sylabusów przez zewnętrznych ekspertów, okresowy przegląd programów kształcenia i osiągania zakładanych efektów pozwala na dokonanie oceny aktualności zakładanych efektów kształcenia, w tym metod i form prowadzenia zajęć, a także zakresu merytorycznego i wskazywanej literatury.

Stałe monitorowanie programu kształcenia, między innymi zgodność założonych efektów kształcenia z oczekiwaniami otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy (systematyczne badania pracodawców), ocena stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, stosownych form kształcenia i metod ich weryfikacji i oceniania, a także ocena nakładu pracy własnej studenta, materiałów dydaktycznych oraz infrastruktury dydaktycznej, analiza wyników egzaminów (semestralna struktura ocen każdego kierunku, w tym roku studiów i przedmiotów), oceny prac etapowych, dyplomowych, praktyk, a także semestralna analiza odsiewu studentów, semestralna analiza oceny nauczycieli akademickich i zajęć dydaktycznych dokonywana przez studentów a także wyniki ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół

wyższych (ELA) stanowi materiał do systematycznej analizy dla Instytutowych Zespołów kształcenia.

Poniżej wymieniono przedsięwzięcia, których efektem jest doskonalenie jakości kształcenia. Działania te są wynikiem monitorowania oraz okresowego przeglądu programów kształcenia, oraz uwzględniania opinii Interesariuszy wewnętrznych. Są to:

1. Stały przegląd sylabusów (kart przedmiotów);
2. Systematyczna ocena jakości kształcenia w oparciu o ankiety ewaluacyjne studentów;
3. Cykliczna hospitacja zajęć pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne przez przełożonych;
4. Stałe objęcie wszystkich prac dyplomowych kontrolą antyplagiatową;
5. Stałe monitorowanie terminowego rozpoczynania zajęć oraz odbywania konsultacji przez wykładowców oraz monitorowanie realizacji zajęć przeniesionych (z uzasadnionego powodu) na inny termin;
6. Stałe monitorowanie i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej;
7. Przeprowadzanie i analiza ankiet służących badaniu Interesariuszy w ramach Sieci Absolwentów, będąca wyrazem troski o dostosowanie programu kształcenia do wymogów dzisiejszego rynku pracy.

Rekonstrukcja programów kształcenia odbywa się cyklicznie na wniosek zarówno Interesariuszy wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Zdecydowana większość proponowanych zmian jest uwzględniana i monitorowana, a ich efekty weryfikowane na bieżąco, co potwierdzają protokoły z posiedzeń Uczelnianego Zespołu ds. jakości kształcenia, Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Zebrań Instytutu Zarządzania i Ekonomii, raportów z badań ankietowych.

Doskonalenia programu, procesu kształcenia i ocena ich skuteczności dokonywana jest w wyniku analizy dokumentacji (protokołów z posiedzeń Rady Konsultacyjnej ds. Współpracy z Otoczeniem Społeczno-Gospodarczym, protokołów z posiedzeń Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, kart oceny planów/programów studiów) oraz analizy porównawczej rekomendacji wskazanych w dokumentacji z treścią planów i programów studiów.

Prowadzone są również systematycznie wywiady pogłębione z członkami Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, analiza wyników ankietyzacji przeprowadzonej wśród studentów oraz analiza porównawcza rekomendacji studentów z treścią planów i programów studiów, lustracja posiedzeń Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia przez przewodniczącego Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

Syntetyczne zestawienie podjętych działań dotyczących doskonalenia programu i procesu kształcenia i ocena ich skuteczności przedstawia poniższa tabela.

Badany obszar	Wnioski z monitorowania i przeglądów, badań oraz rozmów z interesariuszami (kto zgłosił?)	Działania doskonalące
Opracowanie/doskonalenie programu kształcenia	Potrzeba zwiększenia roli studenta w kształtowaniu ścieżki edukacyjnej oraz zasadność zwiększenia wymiaru przedmiotów specjalizacyjnych i przedmiotów do wyboru (studenci, nauczyciele akademicki) ----- Potrzeba zmiany proporcji godzin w przedmiotach	Zmiana ogólnej struktury zajęć na kierunku przez zmianę proporcji wykładów do ćwiczeń, wprowadzenie ćwiczeń i warsztatów do przedmiotów, które były realizowane tylko poprzez wykład, zwiększenie liczby godzin przedmiotów specjalnościowych i do wyboru oraz zmniejszenie liczby godzin przedmiotów kierunkowych/ogólnych - nowy plan studiów 2018/19 ----- <i>Zarządzanie zasobami ludzkimi:</i> 12 godz. – wykład, 12 godz. ćw.

	kierunkowych (Dyrektor Instytutu, nauczyciele akademicy) ----- Zmiany w zakresie tematycznym lub uzupełnienie literatury na podstawie zewnętrznych ewaluacji sylabusów (interesariusze zewnętrzni – eksperci) -----	<i>Zachowania organizacyjne</i>: 12 godz. – wykład, 12 godz. ćw. <i>Public Relations</i>: 12 godz. – wykład, 12 godz. ćw ----- Wprowadzono stosowną zmiany w treściach sylabusów Np.: <i>Nowoczesne koncepcje zarządzania, Zarządzanie międzykulturowe, Zachowania organizacyjne, Zarządzanie kapitałem intelektualnym</i>,
Monitorowanie procesu kształcenia	Stwierdzenie nieadekwatności tematów prac dyplomowych do studiowanej specjalności w ramach kierunku (Komisja ds. jakości kształcenia Instytutu Zarządzania). ----- Uchybienia formalne w sporządzeniu sylabusów przedmiotów (Prodziekan ds. Kształcenia, IZJK)	Wprowadzenie kart tematów pracy dyplomowej. Student może pisać pracę pod zaproponowanym tematem po uprzednim zatwierdzeniu go przez Komisję ds. jakości kształcenia Instytutu Zarządzania). ----- Przegląd sylabusów i wprowadzenie niezbędnych modyfikacji przez osoby odpowiedzialne za karty przedmiotów.
Monitorowanie kwalifikacji dydaktycznych nauczycieli akademickich	Na podstawie hospitacji zajęć stwierdzono potrzebę szkolenia prowadzących z nowych metod kształcenia oraz rozwoju kompetencji innowacyjnego prowadzenia zajęć dydaktycznych (Dyrektor Instytutu) ----- Potrzeba weryfikacji umiejętności dydaktycznych kandydatów na pracowników naukowo-dydaktycznych	Zaproponowano szkolenia z form kształcenia na odległość poprzez platformę MOODL, CLICMITTING, a także metodę Design Thinking i GrafDebate (autorska metoda jednego z pracowników Uczelni) ----- Dla kandydatów na pracowników – wprowadzono – jako element rozmowy wstępnej – zajęcia prezentacyjne
Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia	Stwierdzono uchybienia w ocenie osiąganych przez studentów efektów kształcenia. Ocena dotyczyła przede wszystkim wiedzy, natomiast umiejętności i kompetencje były traktowane pobieżnie (Rektor, Dyrektor Instytutu) ----- Badanie realizacji/osiągania przez studentów zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia w zakresie realizowanych przedmiotów (IZJK, Dziekan, interesariusze zewnętrzni). ----- Brak opinii nauczycieli akademickich nt. czynników sprzyjających i utrudniających realizację zakładanych efektów kształcenia (IZJK, Dziekan, interesariusze zewnętrzni). ----- Stwierdzono – podczas analizy kart sprawdzianów kompetencyjnych - iż wnioski ze sprawdzianu formułowane są w sposób nazbyt lapidarny i ogólnikowy, co ogranicza możliwości ich efektywnego wykorzystania w procesie doskonalenia programów studiów. (IZJK, Dziekan) ----- Stwierdzono, że wdrażany w Uczelni system antyplagiatowy nie jest w pełni efektywny, Podkarpacka Platforma Antyplagiatowa, z której do tej pory korzystała Uczelnia, pozwalała na porównanie i określenie procentowo, jaka część pracy jest	Wprowadzono kartę oceny studenta, na podstawie której prowadzący musi ocenić osobno wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Średnia z tych trzech ocen jest oceną podsumowującą przedmiot ----- Do ankiety badającej opinię studentów na temat funkcjonowania Uczelni w zakresie jakości kształcenia wprowadzono element samooceny studenta. Student ma określić na ile ocenia zdobycie efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z poszczególnych przedmiotów w skali od 2 do 5 ----- Od roku akademickiego 2018/2019 prowadzenie badań ankietowych wśród nauczycieli akademickich ----- Zalecono formułowanie wniosków ze sprawdzianów kompetencyjnych w sposób bardziej szczegółowy i opisowy ----- Uczelnia przystąpiła do projektu, pn. „<i>Wzmocnienie jakości i efektywności zarządzania procesem kształcenia uczelni niepublicznych</i>” – otrzymała dofinansowanie. Projekt został anulowany.

	identyczna z fragmentami tekstów tylko w zasobach swoje bazy danych i nie jest - co istotne - kompatybilna z Ogólnopolskim Repozytorium Prac Dyplomowych. (Rektor, Dziekan, IZJK)	Uczelnia sprawdza pracę dyplomowe za pomocą zmodyfikowanej Podkarpackiej Platformy Antyplagiatowej.
--	---	---

Projektowanie programów kształcenia na ocenianym kierunku odbywa się w oparciu o konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, w tym również ze studentami. Interesariusze zewnętrzni włączani są w proces projektowania programu studiów zarówno na etapie definiowania efektów kształcenia, jak i określania programu kształcenia w ramach poszczególnych modułów, w tym definiowania przedmiotowych efektów kształcenia, określania celów i treści kształcenia, metod nauczania i metod weryfikacji efektów kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA, jako działania doskonalące proces kształcenia wskazali wypełnianie ankiet oceniających zajęcia dydaktyczne, infrastrukturę, warunki studiowania, obsługę administracyjną. Kwestionariusze ankiet wypełniane są przez studentów po zakończeniu danego semestru. Wyniki przeprowadzonej ankietyzacji poddawane są analizie w ramach Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do sposobu przeprowadzania ankietyzacji oraz jej zakresu. W skład Uczelnianego oraz Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wchodzi studenci wydelegowani przez właściwy organ samorządu studenckiego. Uczestniczą oni w pracach tych zespołów, zgłaszają propozycje zmian i udoskonalień w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz przekazują informacje pomiędzy Zespołami ds. Jakości Kształcenia a samorządem studenckim. Ponadto Wydział prowadzi konsultacje ze studentami dotyczące jakości kształcenia za pośrednictwem opiekuna kierunku i prodziekana ds. studenckich. Jednocześnie Biuro Karier wprowadza ankietyzację studentów kończących studia. Jej istota polega na wypełnieniu kwestionariusza oceniającego całokształt procesu kształcenia.

3.2.

Publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów zapewnia strona internetowa Uczelni i program komputerowy Wirtualna Uczelnia/Wirtualny Dziekanat. Strona internetowa zawiera informacje dostępne dla wszystkich studentów, a w szczególności: informacje o zadaniach poszczególnych działów Uczelni, zasady odbywania praktyk zawodowych, zasady pisania pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego, organizację roku akademickiego, wzory pism do pobrania. Na głównej stronie znajdują się również informacje dotyczące otrzymywania pomocy materialnej (różnych form) ze szczegółowym regulaminem i wzorami wniosków do pobrania.

Strona internetowa Uczelni udostępnia także informacje dotyczące rekrutacji oraz możliwości dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów kierunku *zarządzanie*. Mimo tego, że komunikacja pomiędzy dziekanatem a studentami w dużej mierze odbywa się za pomocą systemu Wirtualny Dziekanat, studenci korzystają również z bezpośredniego kontaktu z Dziekanatem, Działem Toku Studiów, Kwesturą i Punktem rozliczeń. Praca powyższych działów jest na bieżąco monitorowana i oceniana przez studentów w ankietach ogólnouczelnianych, co pozwala na stwierdzenie, iż pracownicy poszczególnych działów wykazują się dużą kompetencją i wysoką kulturą osobistą. W Dziekanacie dostępne są wszystkie informacje związane z organizacją i realizacją procesu kształcenia, a jego godziny pracy dostosowane są do potrzeb studentów.

Skuteczność dostępu do informacji o programie studiów i procesie kształcenia uczelnia bada z wykorzystaniem następujących metod:

- regularnie odbywające się (raz w semestrze), przeglądy kompletności baz danych zawierających informacje o planach i programach studiów oraz kontrola prawidłowości

działania funkcji gromadzenia, udostępniania, zabezpieczania i przetwarzania danych w tym zakresie;

- regularnie odbywające się (raz w semestrze) audyty kompletności danych dotyczących programów studiów dostępnych na kontach studentów w systemie Wirtualna Uczelnia;
- regularnie odbywające się (raz w semestrze) audyty jakościowe systemów Dziekanat.XP i Rekrutacja.XP w zakresie prawidłowości działania funkcji zarządzania danymi związanymi z programem studiów, w tym funkcji udostępniania danych (np. funkcji tworzenia wydruków, raportów oraz zestawień w oparciu o dane zapisane w bazie danych);
- prowadzone wśród studentów i pracowników Uczelni badania opinii na temat dostępności danych odnoszących się do planów/programów studiów (badania techniką ankiety elektronicznej; badania metodą wywiadów pogłębionych; badania metodą zogniskowanych wywiadów grupowych);
- badania metodą „tajemniczego klienta” – kontrola jakości obsługi interesariusza zewnętrznego w zakresie dostępności (w Dziekanacie i Dziale Toku Studiów) informacji na temat programów studiów (kontrola dostępności informacji).

Według informacji uzyskanych w czasie wizytacji na spotkaniu z przedstawicielami Uczelni za wszelkie działania związane z obsługą kanałów informacyjnych, tj. udostępnianie, monitorowanie i aktualizowanie danych odpowiedzialni są kierownicy poszczególnych działów w Uczelni. Zakres informacji do umieszczenia na stronie Uczelni zgłaszają Władze Wydziału, pracownicy Instytutów, Samorząd Studencki, Koła Naukowe oraz studenci drogą mailową, telefonicznie lub ustnie.

Poprzez swoje indywidualne konta studenci mają na bieżąco dostęp do: planu studiów obowiązującego na poszczególnych zjazdach (na cały semestr), sylabusów, efektów kształcenia, ocen zaliczenia poszczególnych przedmiotów, danych o płatnościach, otrzymując informacje o aktualnych wydarzeniach odbywających się na Uczelni, o decyzjach związanych z tokiem studiów, wezwaniach, jak również mają też dostęp do Regulaminu studiów. Poprzez indywidualne konta studenci mogą również wybierać promotora pracy dyplomowej, konwersatoria i wykłady monograficzne, mają dostęp do efektów kształcenia i sylabusów, prowadzący zajęcia wykorzystują tę formę do przekazywania materiałów dydaktycznych i komunikacji ze studentami.

Uchwały dotyczące kształcenia są umieszczane na stronie internetowej Uczelni przez pracownika Dziekanatu niezwłocznie po ich przyjęciu lub ich zaktualizowaniu przez Radę Wydziału.

Opiekun ds. praktyk i staży dla kierunku *zarządzanie* przesyła drogą mailową ogłoszenia o praktykach i stażach do upoważnionego pracownika, który niezwłocznie umieszcza je w stosownej zakładce na stronie www oraz *Facebooku*. W ramach kierunku *zarządzanie*, opiekunowie i starostowie poszczególnych lat, prowadzą wielokanałową komunikację ze studentami za pośrednictwem strony internetowej, platformy Moodle i kanałów mediów społecznościowych.

Cyklicznie dokonuje się aktualizacji strony internetowej w celu zwiększenia jej przejrzystości i czytelności, uaktualnia się profile pracowników oraz upowszechnia się zmiany organizacyjne, czy informacje o Uczelni, Wydziale i kierunkach itp. Ponadto na stronie tej znajdują się informacje dotyczące aktualnych wydarzeń, informacje o szkoleniach i konferencjach, osiągnięciach i sukcesach pracowników oraz studentów. Nadzór merytoryczny nad całością sprawuje Zespół ds. Promocji.

W opinii studentów, co zgodne jest z opinią Zespołu oceniającego, informacje dostępne na stronie internetowej są dla nich kompletne i aktualne, a w razie potrzeby bez problemu mogą znaleźć niezbędne informacje. Uczelnia i Wydział zapewniają dostęp do kompleksowych i aktualnych informacji, poprzez stronę internetową, system dziekanatowy oraz profil w serwisie Facebook. Strona internetowa zawiera wszystkie niezbędne informacje takie jak m.in.:

sylabusy, plany zajęć, regulamin studiów, regulamin odpłatności za studia, regulamin przyznawania stypendiów, informacje o domach studenckich, informacje o wymianach studenckich i wsparciu dla osób niepełnosprawnych.

Uwagi dotyczące publicznego dostępu do informacji gromadzi i wprowadza na bieżąco modyfikacje Zespół ds. Promocji.

W opinii studentów uczestniczących w spotkaniu z ZO PKA, zarówno Wydział, jak i Uczelnia zapewniają równy i powszechny dostęp do informacji. Głównym źródłem informacji jest strona internetowa. Studenci pozytywnie odnieśli się do struktury, układu i kompleksowości zawartych informacji na stronach internetowych Uczelni, a także niezbędnych dokumentów dotyczących procesu kształcenia. Ponadto studenci kierunku *zarządzanie* otrzymują informacje za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz tablic/ekranów ogłoszeniowych.

Studenci w czasie spotkania z ZO wyrazili także pozytywną opinię o informacjach przekazywanych poprzez media społecznościowe, co ich zdaniem jest szczególnie atrakcyjne i wychodzi naprzeciw ich oczekiwaniom. Studenci uwagi związane z systemem przekazywania i udostępniania informacji mogą zgłaszać m.in. w ankiecie oceniającej proces dydaktyczny. Studenci ocenianego kierunku, uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, iż system ten działa właściwie i skutecznie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Administracji i Zarządzania określił i wdrożył zasady (procedury) projektowania i zatwierdzania programów kształcenia. Prowadzi na kierunku *zarządzanie* monitorowanie i okresowe (semestralne) przeglądy programów kształcenia z udziałem interesariuszy wewnętrznych (studentów i nauczycieli akademickich) i zewnętrznych (Rada Konsultacyjna i absolwenci). Systematyczna analiza tego procesu oraz systematyczna ocena osiągania przez studentów zakładanych efektów kształcenia prowadzi do podejmowania działań doskonalących jakość kształcenia na ocenianym kierunku, również z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy.

Zapewnia również pełny publiczny dostęp do pełnych i aktualnych informacji o programach kształcenia oraz bieżącej realizacji procesu kształcenia, tj. zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach dotyczących toku studiów dla wszystkich grup interesariuszy. Zapewnia również dostęp do warunków rekrutacji dla kandydatów na studia. Strona internetowa zawiera wszystkie niezbędne informacje takie jak m.in.: sylabusy, plany zajęć, regulamin studiów, regulamin przyznawania stypendiów, informacje o wymianach studenckich.

Mankamentem funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest to, że nie spowodował on wyeliminowania uchybień opisanych w kryteriach 1.3 oraz kryterium 2 niniejszego raportu z wizytacji, czyli „Efekty kształcenia” oraz „Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia”.

Dobre praktyki

1. Prowadzenie konsultacji dotyczących jakości kształcenia ze studentami przez opiekuna kierunku i prodziekana ds. studenckich.

Zalecenia

1. Uzupełnienie w stosowanych dotychczas procedurach sposobu badania skuteczności procedur postępowania związanych z monitorowaniem oraz okresowym przeglądem programów kształcenia, w szczególności w zakresie prac dyplomowych i przejściowych.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Z tabeli nr 6 do Raportu samooceny wynika, że wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na ocenianym kierunku jest identyczny dla studiów I i II stopnia. Na podstawie analizy dorobku naukowego, analizy obciążeń dydaktycznych i złożonych oświadczeń o przynależności do minimum kadrowego Zespół Oceniający PKA stwierdza, że wszyscy spośród 15 wykładowców zaproponowanych przez władze Wydziału Administracji i Zarządzania Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu spełniają wymogi Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 września 2016 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów. Wydział spełnia zatem minima kadrowe na studiach I i II stopnia na ocenianym kierunku *zarządzanie* – profil ogólnoakademicki. Imienny wykaz nauczycieli akademickich, którzy zostali zaliczeni do minimum kadrowego ocenianego kierunku zamieszczono w załączniku nr 4.

Zarówno na studiach I, jak i II stopnia, w skład minimum kadrowego zaliczono 1 profesora tytularnego, 8 doktorów habilitowanych i 7 doktorów. Wynika z tego, że ustawowe wymogi (6 samodzielnych pracowników naukowych i 6 doktorów na studiach II stopnia) są spełnione z nadwyżką, co dobrze świadczy o potencjale kadrowym Wydziału. Trzeba jednak pamiętać, że zważywszy na osiągnięcie wieku emerytalnego przez niektórych wykładowców, niezbędne jest aktywizowanie młodej kadry akademickiej w celu finalizacji prac awansowych.

Na podkreślenie zasługuje również to, że wykładowcy zatrudnieni są w Uczelni jako w podstawowym miejscu pracy na podstawie umowy o pracę i mianowania. Dokumentacja dotycząca nauczycieli akademickich prowadzona jest prawidłowo. Reprezentowane przez osoby wchodzące w skład minimum kadrowego dziedziny nauki zostały określone na podstawie dokumentów potwierdzających ich wykształcenie (akt nadania tytułu naukowego profesora, stopnia naukowego doktora habilitowanego oraz stopnia naukowego doktora) znajdujących się w aktach osobowych wymienionych pracowników Uczelni.

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich tworzących minima kadrowe na studiach licencjackich i magisterskich jest prawidłowa. Z dokumentów o nadaniu tytułów i stopni naukowych (załącznik nr 4) wynika, że spośród 15 osób zaproponowanych przez Uczelnię do składu minimum kadrowego 6 to specjaliści z zakresu nauk o zarządzaniu, 6 to eksperci w dyscyplinie naukowej ekonomia, a 3 osoby legitymują się dorobkiem naukowym z zakresu nauk o mediach. Trzeba w tym miejscu nadmienić, że w świetle informacji zawartych w Raporcie Samooceny efekty kształcenia na ocenianym kierunku studiów zostały przypisane do:

Studia I i II stopnia			
L.p.	Nazwa obszaru	Dziedziny nauki	Dyscypliny naukowe
1.	Obszar nauk społecznych	Dziedzina nauk ekonomicznych:	1. Nauki o zarządzaniu 2. Ekonomia 3. Finanse
		Dziedzina nauk społecznych:	1. Nauki o mediach 2. Psychologia

Strukturę kwalifikacji nauczycieli akademickich tworzących minima kadrowe przedstawiono w poniższej tabeli.

Liczba wykładowców stanowiących minima kadrowe na ocenianym kierunku studiów

Wyszczególnienie	studia I i II stopnia			Razem
	Dyscypliny naukowe			
	nauki o zarządzaniu	ekonomia	nauki o mediach	
profesor	1			1
doktor habilitowany	3	2	2	7
doktor	2	4	1	7
Razem	6	6	3	15

Wymagania dotyczące relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów są spełnione i wynoszą:

- na studiach I stopnia $198/15 = 13,1$
- na studiach II stopnia $127/15 = 8,5$

Rzeczywiste obciążenia dydaktyczne nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe są prawidłowe, co pozwala sądzić, że realizowane przez wykładowców pensja nie obciążają ich nadmiernie pracą dydaktyczną i umożliwiają intensywny rozwój naukowy.

Podczas wizytacji władze dziekańskie udostępniły kompleksowe i aktualne informacje (w tym załącznik nr 2 do Raportu samooceny) na temat dorobku naukowego wykładowców zaproponowanych w skład minimum kadrowego. Lektura tego obszernego i starannie sporządzonego dokumentu skłania do stwierdzenia, że zasadniczy trzon kadry naukowo-dydaktycznej realizującej proces kształcenia reprezentuje właściwe dla kierunku spektrum specjalności naukowych, wśród których znajdują się między innymi:

1. zarządzanie holistyczne, społeczna odpowiedzialność biznesu;
2. problemy makroekonomiczne oraz polityka finansowa i monetarna państwa;
3. zarządzanie wiedzą w organizacji, konkurencyjność na rynku, postawy menadżerskie;
4. zarządzanie publiczne w samorządzie, komunikacja społeczna w administracji publicznej, marketing komunalny;
5. zarządzanie w regionach i marketing regionalny;
6. uwarunkowania prawne działalności rynkowej, ochrona przed nieuczciwą konkurencją oraz ochrona konsumentów;
7. rola klastrów we współczesnej gospodarce, innowacje w zarządzaniu; nowoczesne koncepcje w zarządzaniu;
8. rola mediów w kreowaniu wizerunku, marketing medialny, PR;
9. zastosowanie technologii i systemów informatycznych w procesie zarządzania;
10. makroekonomiczne systemy ekonomiczne, globalizacja gospodarki;
11. wpływ mediów na opinię publiczną, marketing polityczny, zarządzanie wizerunkiem marki osobistej i komercyjnej z uwzględnieniem komunikacji w sytuacjach kryzysowych;
12. działalność grup kapitałowych, polityka inwestycyjna, konsolidacja polskiego sektora energetycznego;
13. międzynarodowe stosunki ekonomiczne i gospodarcze, finanse międzynarodowe;
14. administracja samorządowa, zamówienia publiczne;
15. technologie informatyczne w ekonomii i zarządzaniu przedsiębiorstwami.

Zespołowi Wizytującemu PKA udostępniono wykazy publikacji kadry naukowo-dydaktycznej z lat 2007-2018 oraz zapewniono wgląd do najbardziej prestiżowych publikacji. Dorobek ten jest satysfakcjonujący nie tylko pod względem ilościowym, ale i jakościowym. Jego konsekwencją jest to, że Wydział uzyskał w ramach parametryzacji jednostek naukowych w 2017 roku kategorię B, co jest wynikiem adekwatnym do jego potencjału kadrowego.

Na wizytowanym kierunku studiów *zarządzanie* zajęcia dydaktyczne prowadzi łącznie 50 wykładowców spoza minimum kadrowego. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku studiów posiadają kwalifikacje zgodne z dyscyplinami, do których zostały przypisane efekty kształcenia. Problematyka prowadzonych przez nich badań oraz zakres tematyczny ich publikacji naukowych oraz posiadane doświadczenie zawodowe są zgodne z tematyką prowadzonych zajęć dydaktycznych. Struktura kwalifikacji kadry akademickiej oraz jej kompetencje dydaktyczne są prawidłowe.

4.2.

Władze Wydziału Administracji i Zarządzania Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu zadeklarowały, że przy obsadzie zajęć dydaktycznych biorą pod uwagę zgodność dorobku naukowego i kompetencji dydaktycznych osób prowadzących zajęcia z dyscyplinami naukowymi powiązanymi z tymi zajęciami, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągania przez studentów kompetencji badawczych. Kwalifikacje kadry dydaktycznej, szczególnie tej wliczanej do minimum kadrowego są przedmiotem wnikliwej analizy dokonywanej przez władze dziekańskie.

Obsada zajęć dydaktycznych jest właściwa. Wykładowcom nie jest powierzana nadmierna liczba przedmiotów. Z reguły są to 2-3 wykłady lub ćwiczenia oraz seminarium dyplomowe.

Istotnym aspektem doboru kadry jest powierzanie seminariów dyplomowych i innych zajęć związanych z nabywaniem przez studentów przygotowania do prowadzenia badań i kompetencji badawczych osobom legitymującym się doświadczeniem w realizacji badań naukowych w dyscyplinach, do których zostały przypisane efekty kształcenia dla kierunku, czyli głównie w dyscyplinach: ekonomia, nauki o zarządzaniu, nauki o mediach.

Zajęcia ze studentami prowadzą nauczyciele akademicki o bogatym dorobku naukowo-badawczym, który jest wykorzystywany w dydaktyce. Ponadto znaczący jest udział w kadrze naukowej pracowników z dorobkiem i doświadczeniem praktycznym zdobytym poza Uczelnią.

4.3.

System zapewnienia wysokiej jakości kształcenia zakłada monitorowanie jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych, które odbywa się poprzez hospitacje zajęć i analizy opinii studentów. Hospitacje odbywają się regularnie i obejmują wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia ze studentami. Stosowanie w praktyce zróżnicowanych form hospitacji i oparcie ich na zasadach zgodnych z najnowszymi osiągnięciami dydaktyki szkolnictwa wyższego znacząco podnosi skuteczność tego narzędzia zapewniania jakości kształcenia. Po zakończeniu hospitacji przeprowadza się z nauczycielem akademickim rozmowę pohospitacyjną, która obejmuje:

- a) ustosunkowanie się hospitowanego nauczyciela akademickiego do przebiegu i efektu hospitowanych zajęć (samoanaliza i samoocena);
- b) ocenę zajęć dokonaną przez osobę hospitującą;
- c) udzielenie nauczycielowi akademickiemu wskazówek.

Monitorowanie opinii studentów na temat jakości kształcenia następuje poprzez:

- a) prowadzenie badań ankietowych w środowisku studentów;
- b) pozyskiwanie w środowisku studentów opinii na temat jakości kształcenia przez opiekunów poszczególnych kierunków studiów;
- c) pozyskiwanie przez władze Uczelni, a w szczególności Rektora, Prorektora; Dziekanów wydziałów i dyrektorów instytutów opinii studenckich na temat jakości kształcenia.

Wyniki badań ankietowych stanowią jedno z kryteriów dokonywania oceny jakości pracy pracowników Wyższej Szkoły Humanitas i są brane pod uwagę przy przyznawaniu nagród rektorskich dla nauczycieli akademickich.

- niska ocena uzyskana w ankiecie stanowi punkt wyjścia do rozmowy wyjaśniającej, którą przeprowadza z nauczycielem akademickim Dyrektor Instytutu.
- ponowna niska ocena nauczyciela akademickiego w ramach tego samego przedmiotu i w oparciu o to samo kryterium oceny stanowi punkt wyjścia do rozmowy ocenianego nauczyciela z Dziekanem lub Rektorem na temat działań, które należy podjąć w celu osiągnięcia lepszych efektów nauczania.
- w następstwie rozmowy, o której mowa w pkt. 2 nauczyciel akademicki przygotowuje pisemny plan działań, mających pomóc mu w osiągnięciu lepszych efektów nauczania, konsultuje jego treść z Dyrektorem Instytutu i przekazuje jego kopię Instytutowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia.
- brak efektywności w realizacji planu naprawczego, potwierdzony kolejną niską oceną studentów, może być podstawą do rozwiązania przez Uczelnię stosunku pracy z nauczycielem akademickim.

Polityka kadrowa władz Uczelni i Wydziału polega na wspieraniu rozwoju pracowników poprzez dofinansowanie kosztów przewodów doktorskich i habilitacyjnych, współfinansowanie kosztów wysoko punktowanych publikacji, wyjazdów konferencyjnych i szkoleniowych.

Uczelnia stara się dbać zarówno o pozyskiwanie nowych pracowników, jak i rozwój osób już z nią związanych. Elementami polityki kadrowej WSH są:

- proces systematycznej oceny kadry z uwzględnieniem wyników ankietyzacji studentów oraz osiągnięć nauczycieli akademickich spoza szkolnictwa wyższego;
- systemowa procedura doboru kadry z wykorzystaniem opinii i propozycji zespołów ds. jakości kształcenia, w skład których wchodzi m. in. przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego oraz studenci;
- atrakcyjna oferta szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje dydaktyczne (w tym z zakresu distance learning) dla zatrudnionych nauczycieli akademickich;
- system motywowania do podnoszenia własnych kwalifikacji, który uwzględnia rozwój naukowy oraz aktywność publikacyjno-konferencyjną;
- wspieranie uczestnictwa w konkursach o granty naukowe;
- dofinansowywanie kosztów publikacji naukowych oraz uczestnictwa w konferencjach naukowych, w tym zagranicznych;
- wspieranie wyjazdów do zagranicznych uczelni partnerskich.

Polityka kadrowa Uczelni polega również na tym, że prowadzona jest baza kandydatów na nauczycieli akademickich oraz że dokonywanie doboru wykładowców prowadzących zajęcia dydaktyczne realizowane jest na zasadach współpracy dyrektora właściwego Instytutu z władzami Uczelni. Przy doborze nowych nauczycieli akademickich stosowana jest zasada, że brany jest pod uwagę nie tylko aktualny dorobek naukowy, ale również praktyczne doświadczenie zawodowe, zdobyte poza szkolnictwem wyższym,

Studenci oceniający nauczycieli akademickich, dokonują tego poprzez wypełnienie ankiet po zakończeniu ostatnich zajęć. Wyniki te brane są pod uwagę przy ocenie okresowej pracownika. Ponadto Wydział prowadzi hospitację zajęć dydaktycznych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zespół Oceniający PKA stwierdza, że zarówno dorobek naukowy, jak i kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* zapewniają realizację programu kształcenia i możliwość osiągnięcia przez studentów studiów I i II stopnia zakładanych efektów kształcenia. Struktura kwalifikacji kadry i dorobek naukowy są zgodne z treściami kształcenia i tworzą kompatybilny zestaw, który jest adekwatny do potrzeb naukowo-dydaktycznych wynikających z opisu przyjętych efektów kształcenia.

Liczba pełnoetatowych pracowników naukowo-dydaktycznych oraz wykładowców zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych jest adekwatna do potrzeb dydaktycznych. Obsada zajęć jest prawidłowa. Osiągnięcia naukowe i dydaktyczne stanowią istotny aspekt doboru kadry. WSH realizuje właściwie politykę kadrową, która jest zorientowana zarówno na rozwój własnej kadry akademickiej, jak i pozyskiwanie samodzielnych pracowników naukowych z innych ośrodków akademickich. Większość kadry jest związana z Wydziałem Administracji i Zarządzania co najmniej od kilku lat, co dobrze świadczy o stabilności kadry.

Warunki minimum kadrowego na studiach I oraz II stopnia są spełnione.

Dobre praktyki

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

W maju 2012 roku Instytut Zarządzania i Ekonomii powołał Radę Konsultacyjną ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Społeczno-Gospodarczym, która działa przy Instytutowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. W jej skład weszli przedstawiciele instytucji i organizacji funkcjonujących na rynku lokalnym i regionalnym m.in.: Agencji Rozwoju Lokalnego, Polskiej Grupy Dealerów Sp. z o.o. Oddział MULTEXIM, Express-Interfracht Polska Sp. z o.o., Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Sosnowcu, Alba Sp. z o.o. Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej, Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej w Sosnowcu, KOLPORTER Expo, Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego PRZEM-BUD Sp. z o.o., BURGIEL WALDEMAR "PETRO-MAX", ECO-MIX Sp. z o.o.

Rada opierając się na wiedzy i doświadczeniu jej członków, opiniuje program studiów I i II stopnia na kierunku *zarządzanie* (zarówno na etapie definiowania efektów kształcenia, jak i określania programu kształcenia), pomaga opracować programy studiów, co wpływa korzystnie na ukształtowanie sylwetki absolwenta przygotowanego do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy. Zebrania Rady Konsultacyjnej odbywają się co dwa lata (2012, 2014, 2016). Stała współpraca interesariuszy wewnętrznych z Radą w zakresie ciągłego doskonalenia planów i programów studiów na kierunku *zarządzanie* zapewnia możliwość szybkiego reagowania na zmieniającą się rzeczywistość prawną, społeczną i gospodarczą. Współpraca z Radą odbywa się również na poziomie zapewnienia miejsc praktyk, przygotowywania prac badawczych na potrzeby praktyki, przygotowywania kadry stanowiącej potencjalnych pracowników firm. Dokumentacja dotycząca praktyk została przedstawiona Zespołowi Oceniającemu.

Funkcjonujące w Uczelni Centrum Karier i Promocji Studentów na bieżąco nawiązuje kontakty z przedsiębiorcami, co przekłada się często na współpracę otoczenia biznesowego z Wydziałem i ułatwia studentom możliwość odbycia praktyk zawodowych. Studenci są informowani poprzez stronę internetową o aktualnych ofertach pracy, stażach i praktykach oraz wolontariacie. Centrum Karier i Promocji Studentów organizuje również dla studentów i absolwentów warsztaty doskonalące umiejętności miękkie wymagane na trudnym rynku pracy. Wychodząc naprzeciw potrzebom rynku pracy Uczelnia organizuje dla studentów spotkania z praktykami, ekspertami rynku pracy, m.in.: Konwent Kobiet Sukcesu, Kongres

Nauki i Praktyków Biznesu – gdzie omawiane są zarówno marketingowe, jak i administracyjno-prawne aspekty prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz rozwoju kariery zawodowej. Wręczane podczas Kongresu nagrody Humanitas dedykowane firmom wyróżniającym się pod kątem innowacyjności, przedsiębiorczości i etyki prowadzenia biznesu stanowią doskonały przykład dla studentów wkraczających na rynek pracy.

Szczególne znaczenie we wzmacnianiu współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym ma Konkurs o Zagłębiowską Nagrodę "Humanitas", w czasie którego przyznawana jest m.in. nagroda gospodarcza a którą otrzymują firmy i osoby prowadzące działalność gospodarczą na terenie Zagłębia Dąbrowskiego, mające cechy innowacyjności, osiągające stały progres i zrównoważony rozwój. Współpraca z przedstawicielami podmiotów pomocy społecznej, instytucji samorządowych, środowiska akademickiego oraz organizacji pozarządowych regionu znalazła odzwierciedlenie w podpisanym „Porozumieniu na rzecz budowy wizerunku pomocy społecznej” w trakcie w Międzynarodowej Konferencji Wyszehradzkiej. Zebrane podczas tych wydarzeń doświadczenia praktyków stanowią inspirację do modyfikowania programów nauczania.

Spotkanie Zespołu Wizytującego z członkami Rady było forum wymiany opinii na temat rozwoju form współpracy otoczenia społeczno-gospodarczego z uczelnią, w tym uczestnictwa w procesie kształcenia.

Studenci kierunku *zarządzanie* Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu wyrazili podczas spotkania z ZO PKA pozytywną opinię dotyczącą współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wskazali, iż obejmuje ona głównie aspekty związane z procesem kształcenia. Jako przykłady wymienili m.in. programy praktyk i staży studenckich, współpracę w zakresie realizacji prac dyplomowych, wyjazdy studyjne oraz konferencje z pracodawcami. Studenci wyrazili pozytywną opinię dotyczącą możliwości nawiązywania współpracy pomiędzy studentami a podmiotami społeczno – gospodarczymi, głównie w aspektach dot. praktyk studenckich i przygotowania prac dyplomowych. Studenci ocenianego kierunku w czasie spotkania z ZO podkreślili, iż część z nich pracuje zawodowo lub jest przedstawicielami instytucji zewnętrznych, co pozwala im na szersze i łatwiejsze nawiązywanie kontaktów z otoczeniem społeczno – gospodarczym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia powołała Radę Konsultacyjną ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Społeczno-Gospodarczym, która działa przy Instytutowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. Rada opierając się na wiedzy i doświadczeniu jej członków, opiniuje programy studiów na etapie definiowania i modyfikowania. Stała współpraca interesariuszy wewnętrznych z Radą w zakresie ciągłego doskonalenia planów i programów studiów na kierunku *zarządzanie* zapewnia możliwość szybkiego reagowania na zmieniającą się rzeczywistość prawną, społeczną i gospodarczą.

Współpraca z Radą odbywa się również na poziomie zapewnienia miejsc praktyk, przygotowywania prac badawczych na potrzeby praktyki, przygotowywania kadry stanowiącej potencjalnych pracowników firm. Spotkanie Zespołu Wizytującego z członkami Rady było forum wymiany opinii na temat rozwoju form współpracy otoczenia społeczno-gospodarczego z uczelnią, w tym uczestnictwa w procesie kształcenia.

Funkcjonujące w Uczelni Centrum Karier i Promocji Studentów na bieżąco nawiązuje kontakty z przedsiębiorcami i ułatwia studentom możliwość odbycia praktyk zawodowych.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział Administracji i Zarządzania Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu stara się aktywnie uczestniczyć w programie Erasmus+ i w ten sposób stwarzać warunki do prowadzenia wymiany studentów obejmującej wysyłanie studentów na część studiów do partnerskich uczelni krajów uczestniczących i przyjmowanie studentów z tych uczelni. Ponadto w ramach tego programu pracownicy Uczelni mogą brać udział w wymianie zagranicznej i zagranicznych stażach naukowych. Prowadzony przez Uczelnię Program Erasmus+ opiera się na osiągnięciach z ponad 25 lat funkcjonowania europejskich programów na rzecz kształcenia i szkolenia młodzieży obejmujących współpracę w wymiarze zarówno wewnętrznym, jak i międzynarodowym.

Wydział zapewnia studentom kierunku *zarządzanie* ofertę kształcenia w językach obcych. W poniższej tabeli wymieniono uruchomione kursy.

Zajęcia prowadzone w językach obcych na studiach I i II stopnia

Nazwa programu/przedmiotu	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów
Distance learning management studies. Specjalność- zarządzanie zasobami ludzkimi	Licencjat niestacjonarne	Język rosyjski	8
Distance learning management studies. Specjalność- zarządzanie w turystyce i rekreacji,	Magisterium niestacjonarne	Język rosyjski	64
Distance learning management studies. Specjalność- zarządzanie marketingowe i komunikacja społeczna	Magisterium niestacjonarne	Język rosyjski	58
Distance learning management studies. Specjalność- zarządzanie firmą na rynkach krajowych i zagranicznych	Magisterium niestacjonarne	Język rosyjski	16
Zarządzanie Specjalność: zarządzanie zasobami ludzkimi na rynku międzynarodowym	Licencjat stacjonarne	Język rosyjski	36
Zarządzanie Specjalność: zarządzanie zasobami ludzkimi na rynku międzynarodowym	Licencjat stacjonarne	Język angielski	36
Wizyty wykładowców z uczelni partnerskich, podczas których realizowane były wykłady gościnne. Wykłady realizowane w formie wykładów fakultatywnych, wykładów monograficznych kierowane do studentów kierunku <i>zarządzanie</i> na obu poziomach studiów.	Wykłady wygłosili nauczyciele akademicy z: Uniwersytetu Ekonomicznego w Bratysławie, Państwowego Narodowego Technologicznego Uniwersytetu w Czerkasach, Nobel University, Uniwersytetu Comenius w Bratysławie, Uniwersytetu w Rzymie, Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej w Czeskich Budziejowicach.		

W ramach inicjatyw międzynarodowych prowadzone są gościnne wykłady Erasmus+, wizyty studyjne, wykłady profesorów wizytujących. Proces umiędzynarodowienia polega również na zapewnieniu przyjeżdżającym nauczycielom akademickim odpowiednich warunków bytowych, tj. opieki zdrowotnej, mieszkania służbowego, ubezpieczenia. Wykładowcy z zagranicy mają możliwość podniesienia kompetencji poprzez uczestnictwo w szkoleniu e-learningowym „Nowoczesne formy nauczania na odległość” („International

Internships for Academic Researchers and Teachers”, "Modern teaching methods in humanities and technical sciences").

Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu realizuje programy o charakterze podwójnego dyplomu z uczelniami partnerskimi:

1) *zarządzanie*; studia I stopnia, specjalność: zarządzanie zasobami ludzkimi. Współpraca z Państwowym Uniwersytetem im. Tarasa Szewczenki, Kijów, Ukraina

2) *zarządzanie*; studia II stopnia, specjalność:

I) Zarządzanie w turystyce i rekreacji,

II) Zarządzanie marketingowe i komunikacja społeczna

Współpraca z Kijowskim Narodowym Uniwersytetem Kultury i Sztuki, Kijów, Ukraina.

3) *zarządzanie*, studia II stopnia, specjalność: zarządzanie firmą na rynkach krajowych i zagranicznych. Współpraca z Uniwersytetem im. A. Nobla, Dniepr, Ukraina.

Ważnym aspektem procesu umiędzynarodowienia działalności WSH jest popularyzacja współpracy z licznymi stowarzyszeniami, instytucjami i fundacjami polonijnymi (oferta studiów, kursów, szkoleń prowadzonych on line).

Najważniejszym aspektem umiędzynarodowienia kształcenia na wizytowanym kierunku studiów *zarządzanie* jest to, że WSH sukcesywnie dąży do pozyskania jak największej liczby studentów z zagranicy. Aktualnie w ramach dwóch specjalności: Zarządzanie Zasobami Ludzkimi na Rynku Międzynarodowym (w języku rosyjskim) oraz Zarządzanie Zasobami Ludzkimi na Rynku Międzynarodowym (w języku angielskim) uczelnia prowadzi kształcenie 72 obcokrajowców. Ścieżki obcojęzyczne są finansowane z funduszy UE w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 3.3 *Umiędzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego*, i realizowane są poprzez duży udział formy kształcenia na odległość - 60% godzin poprzez platformę internetową. Ponadto Uczelnia wdrożyła szereg mechanizmów na rzecz szybkiej integracji społecznej i kulturowej studentów pochodzących z krajów byłego ZSRR, w tym głównie z Ukrainy.

Międzynarodową wymianą akademicką zajmuje się w Uczelni Dział Współpracy z Zagranicą. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uczestniczyć w wymianach studenckich w ramach programu Erasmus+, zarówno przez odbycie semestru studiów na uczelni zagranicznej jak również w ramach letnich praktyk zagranicznych. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA mieli informacje dotyczące możliwości wymian międzynarodowych, jednak z uwagi na fakt, iż zdecydowana większość studentów ocenianego kierunku pracuje w zawodowo lub ma obowiązki rodzinne, nie brali oni udziału w wymianie międzynarodowej studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Władze Wydziału Administracji i Zarządzania Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu podejmują aktywne działania na rzecz internacjonalizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku *zarządzanie*. Celem tych działań jest stwarzanie studentom możliwości efektywnej nauki języków obcych poprzez uruchamianie przedmiotów w języku angielskim i rosyjskim. Ponadto Wydział i Uczelnia wspierają międzynarodową mobilność studentów i wykładowców prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku np. w ramach programu Erasmus+ lub innych umów i programów. Stopień internacjonalizacji kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest satysfakcjonujący pod względem liczby zagranicznych studentów, którzy kształcą się w WSH, natomiast nie jest korzystny w przypadku mobilności międzynarodowej polskich studentów. Ponadto trzeba pamiętać, że efektywna internacjonalizacja kształcenia w przypadku studiów magisterskich musi cechować się tym, że absolwenci kierunku *zarządzanie* powinni mieć otwartą drogę do zawodowego awansu i pełnienia odpowiedzialnych funkcji w firmach międzynarodowych i instytucjach europejskich.

Dobre praktyki

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1

Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu mieści się w budynku, który jest własnością Uczelni i zlokalizowany jest przy ulicy Kilińskiego 43. Jego łączna powierzchnia użytkowa to 4634m², a dydaktyczna to 1500 m². Do celów dydaktycznych wykorzystywane są następujące pomieszczenia:

- aula na 249 miejsc, wyposażona projektor multimedialny, nagłośnienie i klimatyzację;
- 4 sale wykładowe, na 90 miejsc każda, wyposażone w nagłośnienie, rzutniki multimedialne i klimatyzację;
- 11 sal ćwiczeniowych na 34 miejsca każda, w tym 8 klimatyzowanych;
- 3 laboratoria komputerowe, posiadające łącznie 80 stanowisk;
- biblioteka z czytelnią i wypożyczalnią,
- centrum poligrafii i księgarnia,
- pomieszczenie do opieki nad dziećmi.

Zespołowi Oceniającemu PKA udostępniono obszerny dokument pt. „Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku”. Sale wykładowe i ćwiczeniowe wyposażone są w odpowiedni sprzęt dydaktyczny, taki jak:

1. komputery – 130 sztuk,
2. wideoprojektory – 35 sztuk,
3. drukarki – 25 sztuk,
4. laptopy – 20 sztuk,
5. magnetofony z czytnikami CD – 19 sztuk,
6. komputery Wyse – 21 sztuk,
7. kserokopiarki – 6 sztuk,
8. Mikroskopy - 14 sztuk,
9. Keyboardy – 6 sztuk,
10. Telewizory ogólnego użytku – 12 sztuk,
11. Tablica multimedialna,
12. Kiosk multimedialny.

Oprócz własnej bazy lokalowej, Uczelnia wynajmuje następujące pomieszczenia:

- aula Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na 500 miejsc;
- aula wykładowa, 2 sale gimnastyczne oraz 23 sale ćwiczeniowe i sala gimnastyczna Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sosnowcu,
- aula wykładowa w Sosnowieckim Parku Naukowo-Technologicznym, o pojemności 208 miejsc.

Większość sal wyposażona jest w sprzęt audiowizualny, tablice interaktywne. Studenci w czasie zajęć komputerowych korzystają z pakietu Subiekt GT – Rachunkowość komputerowa; IBM SPSS oraz pakietu biurowego Office 2007, oprogramowania Insert, IBM

SPSS, CRM Berberis, vtigerCRM. Przedstawiciele Studenckiego Koła Naukowego Administracji i Zarządzania mają możliwość korzystania z dostępnej bazy infrastrukturalnej Uczelni do realizowanych przez siebie prac, w szczególności poprzez dostęp do sal i laboratoriów. Na terenie Uczelni działa bezprzewodowa sieć internetowa.

W Uczelni funkcjonuje sala przeznaczona dla osób niepełnosprawnych wyposażona w stanowiska komputerowe i odpowiednie meble. Dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami dostosowane są ciągi komunikacyjne, toalet i podjazdy.

W czasie spotkania z ZO PKA studenci kierunku wyrazili pozytywną opinię o ogólnym dostosowaniu infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zwrócono jednak uwagę na brak windy, co ogranicza możliwość swobodnej komunikacji pomiędzy piętrami osobom o ograniczonej zdolności poruszania się. Studenci mogą korzystać z punktu gastronomicznego, interaktywnych ekranów telewizyjnych powszechnie dostępnych na korytarzach oraz urządzenia kserograficznego. Studenci pozytywnie odnieśli się do działań władz Uczelni ułatwiających możliwość zakwaterowania studentów w komercyjnych miejscach noclegowych.

7.2

W skład Biblioteki Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu wchodzi czytelnia, wypożyczalnia, magazyny: księgozbioru czytelnia, czasopism oraz wypożyczalnia. W czytelni znajdują się 24 stanowiska pracy dla studentów oraz 10 stanowisk komputerowych, na których użytkownicy mogą korzystać z i czasopism elektronicznych oraz internetowych baz danych.

Księgozbiór Biblioteki WSH, która powstała w 1998 roku, liczy niemal 40 tys. woluminów, na który składają się: wydawnictwa zwarte, czasopisma naukowe i zbiory specjalne zawarte np. w audiobookach i płytach CD. W prenumeracie jest 21 tytułów czasopism, w tym takich jak: „Organizacja i Kierowanie”, „Personel i Zarządzanie”, „Problemy Zarządzania”, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstw”, „Ekonomista” oraz „Praca i Zabezpieczenie Społeczne”.

Poza czasopismami bieżącymi dostępnych jest również 130 tytułów czasopism archiwalnych, w tym 25 związanych z naukami o zarządzaniu i dyscyplinami pokrewnymi. Na stronie WWW Biblioteki znajduje się także wykaz 24 czasopism naukowych z zakresu zarządzania i ekonomii dostępnych online. Studenci mogą także korzystać z międzynarodowych baz danych za pośrednictwem Wirtualnej Biblioteki Nauki w ramach licencji EBSCOhost (Academic Search Complete, Agricola, Business Source Complete, ERIC, European Views of the Americas, GreenFILE, Health Source, Health Source, Library, Information Science & Technology Abstracts, Master File Premier, MEDLINE, Newspaper Source, Regional Business News, Teacher Reference Center), Elsevier, Scopus, SpringerLink, Wiley Online Library, Nature, Science i Web of Science.

Na platformie IBUK Libra studenci WSH mogą skorzystać z 1 304 e-booków, z czego 546 związanych jest tematycznie z zarządzaniem, biznesem, marketingiem i finansami. Również w Naukowej Akademickiej Sieciowej Bibliotece Internetowej (NASBI) użytkownicy Biblioteki mają dostęp do 102 e-booków z tego zakresu tematycznego. Do każdego e-booka równoczesny dostęp może mieć 5 użytkowników.

W ramach porozumienia zawartego z Biblioteką Śląską studenci Uczelni mogą korzystać ze zbiorów tej placówki, zarówno tych dostępnych na miejscu, jak i przeznaczonych do wypożyczenia. Ponadto w celu uzupełnienia swojej oferty Biblioteka WSH gwarantuje również swoim użytkownikom możliwość skorzystania z wypożyczeń międzybibliotecznych i sprowadzenia potrzebnych publikacji z innych bibliotek krajowych.

Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że księgozbiór biblioteczny jest systematycznie uzupełniany, choć z pewnością skala zakupów nowości wydawniczych mogłaby być większa. Przy wyborze zamawianych książek, podręczników akademickich i

skryptów uwzględniane są potrzeby dydaktyczne wynikające z zestawień literatury zawartej w sylabusach przedmiotów.

Studenci kierunku *zarządzanie* uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili pozytywną opinię o bibliotece i czytelni WSH. Pozytywnie odnieśli się szczególnie do dostępności pozycji literaturowych zawartych w sylabusach przedmiotów. Nie zgłaszano uwag związanych z godzinami pracy biblioteki oraz zasadami wypożyczeń. Ponadto studenci wyrazili pozytywną opinię o możliwości wykorzystania zasobów elektronicznych oraz prenumerowanych czasopism związanych tematycznie z zarządzaniem przedsiębiorstwami i instytucjami.

7.3

Władze Wydziału Administracji i Zarządzania Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu zadeklarowały, że prowadzą stały monitoring warunków, w jakich przebiega proces dydaktyczny. Działania te służą zarówno identyfikacji pojawiających się zagrożeń, jak i optymalizacji infrastruktury dydaktycznej i naukowej, którą Wydział dysponuje. Infrastruktura jest systematycznie powiększana i modernizowana.

Warunki studiowania odnoszące się do bazy naukowo-dydaktycznej poddawane są systematycznym badaniom w formie ankietyzacji studentów, którzy oceniają warunki studiowania, takie jak wielkość sal w stosunku do liczebności grup studenckich, wyposażenie niezbędne do kształcenia na poszczególnych kierunkach, zasoby biblioteczne oraz organizacja pracy biblioteki i czytelni. Biznesowy charakter kształcenia, w ramach którego student jest klientem i głównym punktem odniesienia sprawia, że Uczelnia nie może pozwolić sobie na zaniedbania w tym względzie.

Kontrola stanu bazy dydaktycznej odbywa się na bieżąco - co najmniej raz w semestrze. Audyt dokonywany jest niezależnie przez pracowników działów Administracji i IT. Na bazie poczynionych ustaleń konstruowany jest plan remontów i niezbędnych inwestycji.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA nie zgłaszali szczególnych potrzeb infrastrukturalnych. Wydział prowadzi ocenę stanu infrastruktury dydaktycznej w ramach prac Zespołów ds. Jakości Kształcenia. Studenci wyrazili pozytywną opinię o sukcesywnych modernizacjach oraz doposażeniu infrastruktury dydaktycznej Uczelni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, jaka wykorzystywana jest w procesie kształcenia na ocenianym kierunku studiów *zarządzanie*, jest prawidłowo dostosowana do potrzeb wynikających z realizacji procesu kształcenia oraz prowadzenia badań naukowych. Umożliwia ona osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Dostosowanie bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, laboratoriów komputerowych oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także doskonalenie infrastruktury ocenia się pozytywnie. Również zasoby biblioteczne Biblioteki WSH są adekwatne do kształcenia na studiach I i II stopnia na kierunku *zarządzanie*.

Dobre praktyki

Brak.

Zalecenia

1. Pełniejsze dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Brak windy utrudnia studentom o ograniczonej zdolności poruszania się możliwość swobodnej komunikacji pomiędzy piętrami.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągania efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1

W czasie spotkania z ZO PKA, studenci kierunku *zarządzanie*, przedstawiciele Studenckiego Koła Naukowego Administracji i Zarządzania oraz Samorządu Studenckiego, pozytywnie odnieśli się do udzielanego wsparcia przez władze Wydziału i Uczelni. Studenci kierunku *zarządzanie* odbywają część zajęć w formie e – learningu poprzez dostęp online do materiałów dydaktycznych umieszczonych na platformie internetowej Moodle oraz poprzez realizację zajęć online z wykorzystaniem systemu Click Meeting. Wyrażono także pozytywną opinię o sylabusach jako formie wsparcia procesu dydaktycznego, które są dostępne dla studentów po zalogowaniu na platformie Wirtualna Uczelnia.

Zgodnie z Regulaminem Studiów WSH w Sosnowcu, studenci mają możliwość indywidualizacji ścieżki kształcenia poprzez Indywidualną Organizację Studiów (IOS), Indywidualny Tok Studiów (ITS) oraz Indywidualną Ścieżkę Studiów (IŚS). IOS przeznaczony jest dla studentów, którzy nie mogą regularnie i terminowo uczestniczyć w zajęciach. W tym trybie ma miejsce indywidualizacja form zaliczeń i sposobów weryfikacji efektów kształcenia oraz porządek zajęć dydaktycznych w danym semestrze. ITS zapewnia studentom rozszerzenie zakresu wiedzy na danym kierunku i wiąże się z przydzieleniem opiekuna naukowego. Polega na możliwości łączenia przedmiotów z innych specjalności w ramach kierunku oraz udziale studenta w pracach naukowych, badawczych i wdrożeniowych. IŚS umożliwia studentowi realizację własnych zainteresowań dydaktyczno – naukowych, opiekę naukową oraz określenie punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów. Z uzyskanych od studentów informacji, wynika, iż niektóre osoby korzystają z IOS oraz ITS.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uzyskania wsparcia materialnego w formie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi, a także stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA oraz przedstawiciele Koła Naukowego pozytywnie ocenili motywacyjny charakter stypendium rektora. System przydzielania świadczeń pomocy materialnej jest w opinii studentów transparentny i przejrzysty. Szczegółowych informacji zasięgają oni w Samorządzie Studenckim lub w Dziekanacie.

Przedstawiciele Koła Naukowego Administracji i Zarządzania pozytywnie odnieśli się do wspierania studenckiego ruchu naukowego ze strony władz Wydziału. Ponadto pozytywnie odniesiono się do możliwości sfinansowania działalności studenckiego ruchu naukowego przez Jednostkę, a także do wsparcia merytorycznego ze strony nauczycieli akademickich i opiekuna naukowego.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili zarówno wsparcie udzielane im w procesie rekrutacji na studia I jak i II stopnia, jak i w procesie dyplomowania. Znaczną część informacji w zakresie obu tych kwestii czerpali oni ze strony internetowej Uczelni. Studenci swoje uwagi wyrażają głównie w ankietach oceniających odbyty kurs z danego przedmiotu/modułu.

Proces kształcenia i obsługę studentów wspierają system Wirtualna Uczelnia oraz platforma e-learningowa Moodle, a także system Click Meeting przeznaczony do prowadzenia zajęć na odległość. Studenci w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili opinię, iż systemy te

spełniają ich oczekiwania zarówno w zakresie obsługi administracyjnej jak i wsparcia dydaktycznego. Studenci ocenianego kierunku, posiadający orzeczenie o niepełnosprawności mają możliwość uzyskania wsparcia u Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Studenci z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o indywidualizację ścieżki kształcenia i realizacji praktyk, dostosowanie form zaliczeń i egzaminów, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych.

Studenci ocenianego kierunku w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili pozytywną opinię o sposobie tworzenia harmonogramu zajęć oraz dopasowaniu planu zajęć. Zwrócili jedynie uwagę na zbyt krótką przerwę obiadową w dni zjazdów. Pozytywnie odnieśli się natomiast do umożliwienia przez Uczelnię pozostawienia dzieci studentów pod opieką w przeznaczonym do tego miejscu na czas trwania zajęć.

Zdaniem studentów uczestniczących w spotkaniu ZO PKA, głównym mechanizmem motywującym do nauki i rozwoju jest stypendium rektora dla najlepszych studentów. Ponadto studenci mają możliwość obniżenia czesnego w na zasadach określonych przez Uczelnię, m.in. w ramach zaangażowania w działalność promocyjną WSH, itp.

Studenci kierunku *zarządzanie* korzystają z usług Centrum Karier głównie w zakresie poszukiwania praktyk ponadprogramowych, staży oraz ofert pracy. Ponadto mogą oni korzystać z warsztatów i szkoleń organizowanych przez ww. jednostkę. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do działalności Centrum. Ponadto przedstawiciele Samorządu Studenckiego wyrazili pozytywną opinię dotyczącą przekazywania informacji i współpracy pomiędzy władzami Wydziału a Samorządem Studenckim i organizacjami studenckimi.

Przedstawiciele Samorządu Studenckiego mają do dyspozycji własną salę wyposażoną w sprzęt komputerowy, drukujący, meble oraz artykuły biurowe.

8.2

System opieki studentów w procesie kształcenia jest procedowany i poddawany ewaluacji w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia. W szczególności system ten obejmuje proces oceny nauczycieli akademickich i infrastruktury. Wyniki analizowane są przez organy kolegialne, w których zasiadają przedstawiciele studentów. Dodatkowo monitorowane są potrzeby kół naukowych na podstawie sprawozdań oraz opinii, a także aspekty związane z dostosowaniem procesu dydaktycznego i infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, efektywność systemu stypendialnego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System wsparcia studentów kierunku *zarządzanie* na Wydziale Administracji i Zarządzania obejmuje działania i procesy mające za zadanie doskonalenie jakości kształcenia w tym aspekcie. Zarówno studenci, przedstawiciele Samorządu Studenckiego oraz kół naukowych wyrazili pozytywną opinię o wsparciu tych grup w czasie studiów. Mocną stroną nauczania jest opieka naukowa udzielana studentom w procesie dyplomowania i przy indywidualizacji procesu kształcenia. Na pozytywną ocenę zasługują także konsultacje władz Wydziału Administracji i Zarządzania Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu z Samorządem Studenckim i ze studentami w zakresie doskonalenia procesu dydaktycznego.

Dobre praktyki

1. Zapewnienie miejsca i opieki do pozostawienia dzieci studentów na czas trwania zajęć dydaktycznych.

Zalecenia

Brak

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Korekta opisu sylwetki absolwenta oraz planów studiów	Sylwetki absolwenta na studiach I i II stopnia zostały zdefiniowane poprzez odwołanie się do opisu efektów kształcenia dla kierunku o profilu ogólnoakademickim w obszarze nauk społecznych, do których kierunek ten został przyporządkowany, zgodnie z o Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 1520) – obecnie w dostosowanych do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6–8. Plany studiów I i II stopnia dostosowano do wymogów rozporządzeń w sprawie warunków prowadzenia studiów, Opracowane, na podstawie badań pracodawców, sylwetki absolwenta kierunku <i>zarządzanie</i> (I i II stopnia) w pełni odpowiadają na potrzeby rynku pracy
Zwiększenie liczby godzin z języka obcego i seminarium dyplomowego	Dokonano zmiany związanej z realizacją języka obcego i seminarium dyplomowego. Obecnie język obcy na studiach I stopnia realizowany jest przez cztery semestry w wymiarze 80 godzin + 40 godzin konsultacji, natomiast seminarium dyplomowe 60 godzin + 30 godzin konsultacji. Na studiach II stopnia język obcy na studiach I stopnia realizowany jest przez dwa semestry w wymiarze 40 godzin + 20 godzin konsultacji, natomiast seminarium dyplomowe 60 godzin + 30 godzin konsultacji.
Dostosowanie nazw specjalności do kanonu kierunku i modyfikacja ich programów	Zmodyfikowano program specjalności Rachunkowość, finanse i fundusze UE. Obecnie na studiach I stopnia realizowane są trzy specjalności: Rachunkowość i finanse w zarządzaniu, Zarządzanie firmą na rynku krajowym i zagranicznym oraz Zarządzanie zasobami ludzkimi. Modyfikacja wskazanej specjalności pozwala na stwierdzenie (na podstawie treści przedmiotów specjalnościowych), że studia w jej ramach umożliwiają zdobycie zaawansowanej wiedzy z zakresu rachunkowości, prawa finansowego, analizy finansowej przedsiębiorstwa, zarządzania inwestycjami oraz finansowania projektów z funduszy Unii Europejskiej. Dzięki temu absolwent jest wyposażony w umiejętność wykonywania opracowań i pogłębionych analiz finansowych przedsiębiorstw. Natomiast na studiach II stopnia, zrezygnowano ze specjalności Technologie informatyczne w przedsiębiorstwie. Obecnie realizowanych jest pięć specjalności: Rachunkowość i finanse w zarządzaniu, Reklama i kreowanie wizerunku firmy, Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy z elementami zarządzania jakością, Zarządzanie placówkami radiologii oraz Zarządzanie zasobami ludzkimi z elementami coachingu.
Wprowadzenie na studiach II stopnia konwersatoriów i wykładów monograficznych	Wprowadzono na studiach II stopnia wykłady monograficzne i konwersatoria, których celem jest poszerzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów. Mają oni możliwość wyboru spośród 7 zaproponowanych wykładów.
Określenie warunków rekrutacji na studia, w tym dla obcokrajowców	Zalecenie dotyczące zasad rekrutacji studentów, w tym obcokrajowców zostało spełnione. Zasady rekrutacji na studia określone są uchwałą Senatu, która zawiera warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów. Uchwałę podawana jest do wiadomości publicznej do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy. Komisje rekrutacyjne powołane są przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej. Komisja rekrutacyjna podejmuje decyzje w sprawach przyjęcia na studia. W odpowiedzi na zalecenia PKA szczegółowo określono tryb i warunki odwołania od decyzji komisji rekrutacyjnej: od decyzji komisji rekrutacyjnej służy odwołanie, w terminie czternastu dni od dnia

	doręczenia decyzji, do uczelnianej komisji rekrutacyjnej, powołanej w trybie określonym w statucie. Określono również zasady przyjęcia na studia dla obcokrajowców. Zostały wskazane maksymalne wysokości opłat za studia
Wprowadzenie zasad archiwizacji prac zaliczeniowych i dyplomowych	System archiwizacji prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych został zmodyfikowany tak, aby łatwiej można było zweryfikować efektywność kształcenia na kierunku <i>zarządzanie</i>. Wprowadzono obowiązek archiwizowania prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych (testów, prac pisemnych, projektów) przez okres dwóch semestrów. Zasady dyplomowania określone w Regulaminie studiów WSH, zostały uszczegółowione w Wewnętrznym systemie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.
Określenie zasad organizacji praktyk zawodowych	Program studiów I stopnia uzupełniono o praktyki zawodowe. Informacje dotyczące odbywania praktyk umieszczone są na stronie internetowej Uczelni (zakładka – Student – Praktyki studenckie). Praktyki na kierunku <i>zarządzanie</i> przewidziane są w programie studiów I stopnia i odbywają się w instytucjach realizujących cele i podejmujących zadania w zakresie zgodnym z kierunkiem studiów i założonymi efektami kształcenia w zakresie wiedzy, a w szczególności umiejętności i kompetencji społecznych. Program praktyk na studiach I stopnia zawiera charakterystykę zadań przewidzianych do realizacji przez studenta w danej instytucji. Praktyki zawodowe realizowane są w instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego na mocy porozumień dotyczących współpracy w tym zakresie. Warunkiem zaliczenia praktyki jest uzyskanie pozytywnej pisemnej oceny i opinii od Opiekuna Praktyki z ramienia instytucji i złożenie u Opiekuna z ramienia Uczelni prawidłowo przygotowanego kompletu dokumentów składającego się z: Podpisanego porozumienia o organizacji praktyki studenckiej, wypełnionego dzienniczka praktyk. Pełnomocnik Rektora ds. studenckich praktyk zawodowych wpisuje studentowi zaliczenie w protokole elektronicznym w Wirtualnej Uczelni.
Modyfikacja wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Uczelnia przyjęła Wewnętrzny System Zapewnienia Wysokiej Jakości Kształcenia w 2008 roku. System ten jest na bieżąco modyfikowany, a ostatnia jego aktualizacja została przyjęta Uchwałą Senatu WSH nr S /03/ 2015 z dnia 26 marca 2015 roku. Zgodnie z zapisami Wewnętrznego systemu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia w Uczelni za zapewnienie jakości kształcenia w Wyższej Szkole Humanitas odpowiadają: władze Uczelni oraz poszczególnych Wydziałów i Instytutów, organizując i nadzorując proces kształcenia; nauczyciele akademicy, prowadząc zajęcia i komunikując się ze studentami; pracownicy administracyjni, zapewniając obsługę studentów i wykładowców; studenci, wpływając poziomem swojego zaangażowania na proces kształcenia, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, koordynując proces implementacji systemu zapewniania jakości kształcenia na poziomie Uczelni; Instytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, koordynując proces implementacji systemu zapewniania jakości kształcenia na poziomie poszczególnych Instytutów i wspomagając podmioty odpowiedzialne za realizację jego poszczególnych założeń. Zostały również powołane: Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, który działa na poziomie Uczelni; Instytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, które działają na poziomie poszczególnych Instytutów. Każdy Instytut posiada własny Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz Centrum Kształcenia Nauczycieli Wyższej Szkoły Humanitas. Zgodnie z zapisami Wewnętrznego systemu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia Uczelnia monitoruje losy absolwentów, a w działaniach dotyczących swojego funkcjonowania na różnych płaszczyznach uwzględnia wyniki Ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA). Studenci mają wpływ na ostateczny kształt programu studiów, pracując bowiem z Instytutową Komisją ds. jakości kształcenia i Radą Wydziału, wskazując na potrzeby i oczekiwania swojego środowiska. Swoje opinie wyrażają także uczestnicząc w badaniach ankietowych. Programy kształcenia na bieżąco

	konsultowane są z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Przy Instytucie Zarządzania i Ekonomii działa Rada konsultacyjna ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która jest ciałem doradczym i opiniotwórczym pomagającym władzom Instytutu w opracowaniu kompletnego programu studiów.
Powołanie Rady Wydziału	Rada Wydziału Administracji i Zarządzania powołana została zgodnie ze Statutem WSH § 28, pkt. 2, dnia 17.04.2012 roku
Zwiększenie poziomu umiędzynarodowienia procesu kształcenia	Instytut Zarządzania i Ekonomii Wyższej Szkoły Humanitas organizuje międzynarodowe i krajowe konferencje i sympozja naukowe, w tym m.in. międzynarodową konferencję naukową „Gospodarka-Zmiany-Zarządzanie) czy „Kongres Praktyków Biznesu”. Uczelnia nawiązuje także coraz więcej kontaktów międzynarodowych (których efektem są m.in. podpisywane porozumienia o współpracy z uczelniami partnerskimi, fundacja stowarzyszeniami, firmami), które swoje odzwierciedlenie mają m.in. w wyjazdach zagranicznych i wizytach studyjnych w ramach programów ERASMUS+. Wymiana międzynarodowa studentów także jest satysfakcjonująca, część ze studentów na kierunku <i>zarządzanie</i> to obcokrajowcy. Pracę nad tym obszarem wraz z IZiE WSH koordynuje także Biuro Współpracy z Zagranicą WSH pod kierunkiem Prodziekana.